

vairākumam, viņš pieņem lēmumu pēc saviem ieskatiem, bet ziņo par to galvenā štāba priekšniekam, pievienojot ziņojumam disciplīnas komitejas sēdes protokola norakstu.)

Iebildumu nav? Pieņemts. 73. pants.

(Disciplīnas komitejas sēžu žurnālu ved skolas adjutants. Protokolu paraksta priekšsēdētājs un visi klātesošie locekļi.)

Iebildumu nav? Pieņemts. 74. pants.

(Ar šo atcelti: Kara lik. kop. XV gr. 683.—1036. p. p., 1907. g. izd., noteikumi par kara skolu (Lik. kr. 1925. g. 189.) un papildinājumi noteikumos par kara skolu (Lik. kr. 1926. g. 133.))

Iebildumu nav? Pieņemts. Nobalsošanā nāk likums visumā. Lūdzu pacelties tos, kas ir pret li-

(Slēgta plkst. 8,20 vakarā.)

V sesijas 19. sēde 1927. gada 5. aprīlī.

(Atklāta plkst. 5.05 pēc pusdienas.)

Saturs.

1. Dienas kārtības grozīšana	729
2. Pārmaiņas komisijas sastāvā	729
3. Pārmaiņa kulturas fonda domes sastāvā	729
4. Likumprojektu nodošana komisijām	730
5. Deputata N. Kalniņa priekšlikums uzņemt dienas kārtībā likumprojektu par algotu darbinieku apdrošināšanu nelaiemes un arodu slimību gadījumos (atliek uz nākošo sēdi)	730
6. Valsts Prezidenta vēlēšanas	730
7. Nākošā sēde	734

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde atklāta.

Dienas kārtībā: prezidija ziņojumi; Valsts Prezidenta vēlēšanas; redakcijas komisijas ziņojums; pēc tam turpināsies jau agrāk izsludinātās dienas kārtības apspriešana, papildināta ar likumu par atvaļināto karavīru tiesību valkāt karavīru ietērpu.

Pie dienas kārtības pašvaldības komisijas priekšsēdētājs, deputats Ulpe iesniedz priekšlikumu, kurš skan:

„Dienas kārtības tagadējo 5. punktu pārcelt pēc tagadējā 15. dienas kārtības punkta.”

Vārdu neviens nevēlas? Priekšlikums nāk nobalsošanā. Lūdzu pacelties tos, kas ir pret priekšlikumu. Tādu nav. Kas atturas? Nav. 5. dienas kārtības punkts tiks apskatīts pēc 15. dienas kārtības punkta. Vairāk iebildumu pie dienas kārtības nav? Dienas kārtība skaitās par pieņemtu.

Pārejām uz 1. dienas kārtības punktu — prezidija ziņojumi.

Nacionālā bloka vārdā deputats A. Bergs liek priekšā ievēlēt sociālās likumdošanas komisijā deputata J. Annusa vietā deputatu G. Reinhardu. Iebildumu nav? Priekšlikums skaitās par pieņemtu. — Tālāk deputats Juraševskis liek priekšā sociālās likumdošanas komisijā ievēlēt deputata A. Evana vietā deputatu J. Breikšu. Iebildumu nav? Arī šis priekšlikums pieņemts.

Tālāk socialdemokrātiskās frakcijas uzdevumā deputats J. Celms liek priekšā kulturas fonda domē deputata K. Būmeistera vietā deleģēt deputatu R. Dukuru. Iebildumu nav? Arī tas pieņemts.

kuma pieņemšanu visumā. Tādu nav. Kas atturas? Nav. Likums visumā vienbalsīgi pieņemts. Redakcijas komisijas ziņojums būs nākošā sēdē.

Iesniegts priekšlikums:

„Liekam priekšā šīs dienas sēdi slēgt.”

Lieku šo priekšlikumu uz balsošanu. Lūdzu pacelties tos, kas ir pret šo priekšlikumu. Tādu nav. Tagad lūdzu pacelties tos, kas atturas. Nav. Priekšlikums vienbalsīgi pieņemts.

Nākošā sēde būs otrdien, 5. aprīlī, pulksten 5 pēc pusdienas. Šīs dienas sēde slēgta.

Ministru kabinets piesūtījis likumprojektu par karavīru atvaļināšanu no kara dienesta 1927. gadā. Prezidijs liek priekšā nodot šo likumprojektu kara lietu un budžeta komisijām. Iebildumu nav? Tas nodots šīm divām komisijām. — Tālāk ministru kabinets piesūtījis papildu protokolu pie 1927. gada 5. februāra līguma par muitas unijas izvešanu starp Latviju un Igauniju. Prezidijs liek priekšā nodot šo papildu protokolu ārlietu un tirdzniecības un rūpniecības komisijām. Iebildumu nav? Tas nodots šīm divām komisijām.

Finansu komisija, izpildot komisijas š. g. 5. aprīļa sēdes lēmumu, lūdz nodot arī viņai caurskatīšanai likumu par algotu darbinieku apdrošināšanu nelaiemes un arodu slimību gadījumos.

Vai vēlas kāds vārdu pie šī priekšlikuma? Vārdu neviens nevēlas. Lieku šo priekšlikumu uz balsošanu. Lūdzu pacelties tos, kas ir pret šādu priekšlikumu. Tagad lūdzu pacelties tos, kas ir par priekšlikumu. Beidzot lūdzu pacelties tos, kas atturas. Tādu nav. Par priekšlikumu nodotas 42 balsis, pret — 43 balsis. Priekšlikums noraidīts.

Ar vajadzīgo skaitu parakstu deputats Nikolajs Kalniņš iesniedz sekošu priekšlikumu:

„Sociālās likumdošanas komisijai nodoto likumprojektu par algotu darbinieku apdrošināšanu nelaiemes un arodu slimību gadījumos uzņemt š. g. 8. aprīļa Saeimas sēdes dienas kārtībā un turpināt projekta caurskatīšanu, sākot no 62. panta.”

Šo priekšlikumu var apspriest šīs dienas sēdē tikai tādā gadījumā, ja neviens pret to neceļ iebildumus. (Saucieni pa labi: „Ceļ iebildumus!”) Tā kā daži deputāti pret to ceļ iebildumus, tad šo priekšlikumu varēs apspriest tikai nākošā sēdē. Līdz ar to šīs dienas kārtības punkts izsmelts.

Pārejām uz nākošo dienas kārtības punktu — Valsts Prezidenta vēlēšanas. Frakciju birojs kopā ar prezidiju attiecībā uz Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību pieņēmis sekošu iepriekšēju lēmumu, kuŗu lūdzu sekretaru nolasīt.

Sekretars **P. Juraševskis**:

„Frakciju biroja un prezidija iepriekšējs lēmums par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību.
A. Kandidatu uzstādīšana.

1. Uz prezidija uzaicinājumu Saeimas locekļi sēdes sākumā rakstiski iesniedz kandidātu vārdu un uzvārdu, apliecinādami ar savu parakstu, ka uzstādītais kandidāts apmierina likuma prasības.

2. Balsošanā nāk tikai tādi kandidāti, kuŗi devuši piekrišanu vai nu mutiski Saeimas sēdē, vai ar rakstu, vai ar telegramu, apliecinot pēdējā gadījumā savu parakstu parastā kārtībā.

3. Prezidijs uzstādītās kandidaturas ceļ priekšā Saeimai, kuŗa tās apstiprina; pēc tam jaunas kandidaturas netiek pieļautas.

4. Pēc kandidātu uzstādīšanas pusstundu pārtraukums frakciju apspriedēm un kandidātu sarakstu izgatavošanai.

5. Ar rakstammašinu izgatavo uz apzīmogatām vēlēšanu zīmēm priekš ikviena deputata sarakstu ar uzstādītiem kandidātiem, liekot tos alfabētiskā kārtībā (pēc jaunās ortografijas).

B. Vēlēšanu kārtība.

6. Pēc pārtraukuma priekšsēdētājs alfabētiskā kārtībā aicina deputatus pa vienam izdarīt balsošanu.

7. Balsošana notiek tādā kārtā, ka deputats saņem pie runātāju ložas kuveru un kandidatu sarakstu, no kura tas, stenografistu ložā iegājis, izstripo nevēlamos kandidatus un atstāj tik vienu vārdu. Šādu sarakstu tas ieliek kuverā un nodod balsi balsu skaitītājam, kurš to iemet vēlēšanu urnā.

8. Ja nodoti saraksti, kuŗos nestrīpots atstāts vairāk nekā viens kandidāts, kuŗos nostrīpoti visi, vai arī kuŗā neviens no vairākiem kandidātiem nav strīpots, tad tādas balsis skaitāmas par atturējušos balsim attiecībā uz visiem kandidātiem.

9. Ja neviens no kandidātiem nav dabūjis vajadzīgo balsu skaitu, izdara tādā pat kārtā par visiem uzstādītiem kandidātiem otrreizēju balsošanu. Ja arī tad nav panākumu, balsošanu turpina, pie kam pie ikvienas turpmākās balsošanas atkrīt arvienu tas kandidāts, kurš iepriekšējā balsošanā dabūjis vismazāk balsu. Šādā kārtā balsošanu atkārtoti ilgi, līdz Valsts Prezidents ievēlēts.

10. Gadījumā, ja balsošana izsmelta, un tomēr neviens no kandidātiem nav dabūjis ievēlēšanai nepieciešamo balsu skaitu, jānotiek jaunām vēlēšanām. Jaunu vēlēšanu gājienu uzsākot, kandidāti uzstādāmi par jaunu, pie kam var uzstādīt arī iepriekšējās vēlēšanās neievēlētos kandidātus.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Vai deputatu kungi vēlas izsacīties par šo frakciju biroja un prezidija lēmumu? Vārdu neviens nevēlas. Lieku priekšā to apstiprināt. Lūdzu pacelties tos, kas ir pret šo frakciju biroja un prezidija iepriekšējo lēmumu. Tādu nav. Tagad lūdzu pacelties tos, kas atturas. Arī nav. Frakciju biroja un prezidija iepriekšējs lēmums par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību vienbalsīgi pieņemts.

Tālāk frakciju birojs, apspriežot jautājumu, uz kādu laiku, saskaņā ar satversmes 52. pantu, ievēlams jauns Valsts Prezidents mirušā Prezidenta vietā, t. i. vai uz atlikušo pilnvaru laiku — pēc analogijas ar satversmes 50. pantu — vai uz 3 gadiem — saskaņā ar satversmes 35. pantu, — atzina, ka Valsts Prezidents būtu vēlams saskaņā ar satversmes 35. pantu uz 3 gadiem. Arī šis frakciju biroja atzinums apstiprināms plenarsēdē. Ja šo atzinumu plenarsēdē pieņems, tas nozīmēs, ka nolemts Valsts Prezidentu ievēlēt uz 3 gadiem; ja turpretim plenarsēdē šo atzinumu noraidīs, tad tas nozīmēs, ka pēc analogijas ar satversmes 50. pantu nolemts Valsts Prezidentu ievēlēt uz atlikušo pilnvaru laiku. Vai pie šī frakciju biroja atzinuma kāds vēlas vārdu? Vārdu neviens nevēlas. Lieku to uz balsošanu. Lūdzu pacelties tos, kas ir pret šo frakciju biroja atzinumu. Tādu nav. Kas atturas? Nav. Arī šis frakciju biroja atzinums vienbalsīgi pieņemts, un Valsts Prezidents vēlams, saskaņā ar nupat pieņemto lēmumu, uz 3 gadiem.

Saskaņā ar nupat pieņemtās vēlēšanu kārtības 1. pantu, uzaicinu Saeimas deputatus rakstiski paziņot kandidātu vārdus, kuŗi grib kandidēties uz Valsts Prezidenta amatu. — Uzstādīti divi kandidāti. Saeimas deputāti **J. Breikšs**, **A. Evans**, **O. Nonācs**, **M. Gailīts** un **J. Trasuns**

liek priekšā kā kandidātu uz Valsts Prezidenta amatu Saeimas deputātu **Pēteri Juraševski**,

pie kam aplicina, ka šis kandidāts apmierina likuma prasības. Bez tam deputāti **A. Klīve**, **A. Briedis**, **J. Blumbergs**, **H. Dzelzīts**, **H. Celmiņš**, **V. Rubulis**, **A. Dzenis**, **A. Eglīts**, **G. Milbergs** u. c. iesnieguši priekšlikumu:

„Liekam priekšā par kandidātu uz Valsts Prezidenta amatu **Albertu Kviesi**.“

Tālāk deputāts **Kviesis** iesniedzis paziņojumu:

„Ar šo paziņojumu, ka man uzsādīto kandidātu uz Valsts Prezidenta amatu pieņemu.“

Vai otrs uzstādītais kandidāts **Pēteris Juraševskis** arī uztur savu kandidātu? Arī otrs uz-

stādītais kandidāts pieņem kandidāturu. — Saskaņā ar pieņemto kandidātu uzstādīšanas kārtību, lieku priekšā augstam namam apstiprināt kandidātus. Vai būtu kāds pret šo kandidātu apstiprināšanu? Tādu nav. Kas atturas? Nav. Kandidāti apstiprināti. Saskaņā ar pieņemtās vēlēšanu kārtības 4. pantu, pasludinu pārtraukumu frakciju apspriedēm un kandidātu sarakstu izgatavošanai uz pusstundu.

(Pārtraukums no plkst. 5.25—5.55.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde turpinājas.

Pēc iepriekšējā Saeimas lēmuma deputatus izsaukšu alfabētiskā kārtībā, lai izdarītu balsošanu tādā veidā, kāds pieņemts lēmumā par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību 6.—10. pantos. Balsošana notiek tādā kārtā, ka deputāts saņem pie runātāju ložas kuveru un kandidatu sarakstu, no kuŗa tas, stenografistu ložā iegājis, izstripo nevēlamos kandidātus un atstāj tikai vienu vārdu. Šādu sarakstu tas ieliek kuverā, ko nodod balsu skaitītājam, kurš to iemet vēlēšanu urnā. Ja būs nodoti saraksti, kuŗos nestrīpots atstāts vairāk nekā viens kandidāts, vai kuŗos nostrīpoti visi, vai arī kuŗā nav strīpots neviens no vairākiem kandidātiem, tad tādas balsis skaitīsies par atturējušos balsim attiecībā uz visiem kandidātiem. Ja neviens no kandidātiem nebūs dabūjis vajadzīgo balsu skaitu, tad tādā pat kārtībā par visiem uzstādītiem kandidātiem tiks izdarīta otrreizēja balsošana.

Mēs stājamies pie balsošanas. Lūdzu deputātus nobalsot:

Alberings, Arturs,
Alslebens, Alfreds,
Annuss, Jānis,
Bachmanis, Kristaps,
Balodis, Jānis,
Bastjānis, Voldemars,
Bergs, Arveds,
Bīlmanis, Roberts,
Blodnieks, Adolfs,
Blumbergs, Jānis,
Breikšs, Jānis,
Briedis, Augusts,
Būmeisters, Kārlis,
Bungšs, Kristaps,
Celmiņš, Hugo,
Celms, Julijs,
Cielēns, Felikss,
Dēķens, Kārlis,
Dišlers, Kārlis,
Dubins, Morduchs,
Dukurs, Roberts,
Dzelzīts, Hugo,
Dzenis, Antons,
Eglīts, Arkadijs,
Eliass, Kristaps,
Enzeļiņš, Hermanis,
Erglis, Julijs,
Evans, Aleksandrs,
Firkss, Vilhelms,
Gailīts, Markus,
Gībietis, Jānis,
Goldmanis, Jānis,
Grantskalns, Eduards,
Gulbis, Ernests,
Gulbis, Kārlis,
Hāns, Jons,
Holcmanis, Vilis,
Jaunzems, Eduards — nav klāt,
Jubulis, Staņislavs,
Jupatovs, Ivans,
Juraševskis, Pēteris — nav klāt,
Kalējs, Jānis,
Kallistratovs, Meletijs,
Kalnings, Ringolds,
Kalniņš, Augusts,
Kalniņš, Bruno,
Kalniņš, Nikolajs,
Kaupiņš, Hermanis,
Kellers, Kārlis,

Klīve, Adolfs,
Kotans, Pēteris,
Krauskalns, Andrējs,
Krievs, Kārlis,
Kvelbergs, Kārlis,
Kviesis, Alberts — nav klāt,
Kūķis, Krišs,
Lazersons, Maksis,
Lejiņš, Pauls,
Lindiņš, Rudolfs,
Logins, Francis,
Lorencs, Klāvs,
Maizels, Noijs,
Menders, Fricis,
Milbergs, Gotfrīds,
Morics, Ernests,
Nonācs, Otto,
Nuroks, Markus,
Opyncans, Jānis,
Ozoliņš, Lukass,
Pastors, Alfonss,
Pauļuks, Kārlis,
Petrevics, Andrējs,
Pommers, Jānis,
Radziņš, Eduards,
Raiņis, Jānis — nav klāt,
Rancans, Antons,
Rancans, Jezups,
Reinhards, Gustavs,
Rozenāls, Miķelis,
Rubulis, Jānis,
Rubulis, Vladislavs,
Rudevics, Ansis,
Rudzis, Jānis,
Skujenieks, Margērs,
Spoljanskis, Leontijs,
Sterns, Jānis,
Šimanis, Pauls,
Tichonickis, Elpidifors,
Trasuns, Jezups,
Ulmanis, Kārlis,
Ulpe, Pēteris,
Valters, Adolfs,
Veckalns, Andrējs,
Veržbickis, Jānis,
Viļpiševskis, Jaroslavs,
Višņa, Jānis,
Vittenbergs, Ruvins,
Zeibolts, Pēteris,
Zeps, Francis.

Man jāziņo zālei, ka balsošanā piedalījušies visi deputāti, izņemot abus kandidātus, priekšsēdētāju un deputātus Raimi un Jaunzemu, kuri nav šai sēdē ieradušies. Uzaicinu balsu skaitītājus saskaitīt balsis. — No 95 balsim nodotas:

par Pēteri Juraševski — 41 balss,
par Albertu Kviesi — 44 balss,
atturējušies — 10.

Tā kā saskaņā ar satversmes 36. pantu Valsts Prezidenta ievēšanai vajadzīga vismaz 51 Saeimas deputata balss, tad šīnī balsošanā nav ievēlēts neviens, un, saskaņā ar mūsu pieņemtā lēmuma par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību 9. pantu mums jāizdara otrreizēja balsošana, pie kam šais vēlēšanās atkritis tas kandidāts, kurš būs dabūjis mazāko balsu skaitu.

Mēs stājamies atkal pie balsošanas. Lūdzu deputātus nobalsot:

Alberings, Arturs,	Kotans, Pēteris,
Alslebens, Alfrēds,	Krastkalns, Andrējs,
Annuss, Jānis,	Krievs, Kārlis,
Bachmanis, Kristaps,	Kvellbergs, Kārlis,
Balodis, Jānis,	Kviesis, Alberts — nav zālē,
Bastjānis, Voldemars,	Kūkis, Krišs,
Bergs, Arveds,	Lazersons, Maksis — nav zālē,
Bilmanis, Roberts,	Lejiņš, Pauls,
Blumbergs, Jānis,	Lindiņš, Rudolfs,
Blodnieks, Adolfs,	Logins, Francis,
Breikšs, Jānis,	Lorencs, Klāvs,
Briedis, Augusts,	Maizels, Noijs,
Būmeisters, Kārlis,	Menders, Fricis,
Bungšs, Kristaps,	Milbergs, Gotfrīds,
Celmiņš, Hugo,	Morics, Ernests,
Celms, Julijs,	Nonācs, Otto,
Cielēns, Felikss,	Nuroks, Markus,
Dēkens, Kārlis,	Opyncans, Jānis,
Dišlers, Kārlis,	Ozoliņš, Lukass,
Dubins, Morduchs,	Pastors, Alfons,
Dukurs, Roberts,	Pauļuks, Kārlis,
Dzelzīts, Hugo,	Petrevics, Andrējs,
Dzenis, Antons,	Pommers, Jānis,
Eglijs, Arkadijs,	Radziņš, Eduards,
Eliass, Kristaps,	Rainis-Pliekšans, Jānis — nav klāt,
Enzeliņš, Hermanis,	Rancans, Antons,
Ērglis, Julijs,	Rancans, Jezups,
Evans, Aleksandrs,	Reinhards, Gustavs,
Firkss, Vilhelms,	Rozentāls, Miķelis,
Gailīts, Markus,	Rubulis, Jānis,
Ģibietis, Jānis,	Rubulis, Vladislavs,
Goldmanis, Jānis,	Rudevics, Ansis,
Grantskalns, Eduards,	Rudzis, Jānis,
Gulbis, Ernests,	Skujenieks, Marģers,
Gulbis, Kārlis,	Spoļjanskis, Leontijs,
Hāns, Jons,	Sterns, Jānis,
Holcmanis, Vilis,	Šimanis, Pauls,
Jaunzems, Eduards — nav klāt,	Tichonickis, Elpidifors,
Jubulis, Staņislavs,	Trasuns, Jezups,
Jupatovs, Ivans,	Ulmanis, Kārlis,
Juraševskis, Pēteris — nav zālē,	Ulpe, Pēteris,
Kalējs, Jānis,	Valters, Adolfs,
Kallistratovs, Meletijs,	Veckalns, Andrējs,
Kalnings, Ringolds,	Veržbickis, Jānis — nav zālē,
Kalniņš, Augusts,	Vilpiševskis, Jaroslavs,
Kalniņš, Bruno,	Višņa, Jānis,
Kalniņš, Nikolajs,	Vittenbergs, Ruvins,
Kaupiņš, Hermanis,	Zeibolts, Pēteris,
Kellers, Kārlis,	Zeps, Francis.
Klīve, Adolfs,	

Deputāts Lazersons izsaucot nebija zālē. Tagad viņš ieradies un lūdz atļaut viņam nodot balsi. Lūdzu nobalsot! Tāpat deputāts Veržbickis vēlas piedalīties balsošanā. Lūdzu! — Balsošanā piedalījušies atkal visi deputāti bez jau agrāk minētiem. Lūdzu saskaitīt balsis. —

Balssotājas rezultāts: no 95 nodotām balsim nodotas

par Pēteri Juraševski — 41 balss,
par Albertu Kviesi — 45 balss,
atturējušies — 9.

Arī šīnī balsošanā neviens no kandidātiem nav

iegūvis satversmes 36. pantā paredzēto balsu skaitu. Tāpēc notiks balsošana trešo reizi, pie kam, saskaņā ar lēmuma par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību 9. pantu, atkrit Pētera Juraševska kandidatura.

Nobalssotānā nāk Alberta Kviesā kandidatura. Mēs stājamies pie balssotājas.

Ienācis lūgums no deputāta Krastkalna pielaist viņu pie balssotājas ārpus rindas, ievērojot to, ka viņam jāierodas Rīgas apgabaltiesā uz sēdi. Vai būtu kādi iebildumi? Nav. Lūdzu nobalsot Andrēju Krastkalnu.

Tālāk lūdzu deputātus nobalsot:

Alberings, Antons,	Klīve, Adolfs,
Alslebens, Alfrēds,	Kotans, Pēteris,
Annuss, Jānis,	Krievs, Kārlis,
Bachmanis, Kristaps,	Kvellbergs, Kārlis,
Balodis, Jānis,	Kviesis, Alberts — nav klāt,
Bastjānis, Voldemars,	Kūkis, Krišs,
Bergs, Arveds,	Lazersons, Maksis,
Bilmanis, Roberts,	Lejiņš, Pauls,
Blumbergs, Jānis,	Lindiņš, Rudolfs,
Blodnieks, Adolfs,	Logins, Francis,
Breikšs, Jānis,	Lorencs, Klāvs,
Briedis, Augusts,	Maizels, Noijs,
Būmeisters, Kārlis,	Menders, Fricis,
Bungšs, Kristaps,	Milbergs, Gotfrīds,
Celmiņš, Hugo,	Morics, Ernests,
Celms, Julijs,	Nonācs, Otto,
Cielēns, Felikss,	Nuroks, Markus,
Dēkens, Kārlis,	Opyncans, Jānis,
Dišlers, Kārlis,	Ozoliņš, Lukass,
Dubins, Morduchs,	Pastors, Alfons,
Dukurs, Roberts,	Pauļuks, Kārlis,
Dzelzīts, Hugo,	Petrevics, Andrējs,
Dzenis, Antons,	Pommers, Jānis,
Eglijs, Arkadijs,	Radziņš, Eduards,
Eliass, Kristaps,	Rainis-Pliekšans, Jānis — nav klāt,
Enzeliņš, Hermanis,	Rancans, Antons,
Ērglis, Julijs,	Rancans, Jezups,
Evans, Aleksandrs,	Reinhards, Gustavs,
Firkss, Vilhelms,	Rozentāls, Miķelis,
Gailīts, Markus,	Rubulis, Jānis,
Ģibietis, Jānis,	Rubulis, Vladislavs,
Goldmanis, Jānis,	Rudevics, Ansis,
Grantskalns, Eduards,	Rudzis, Jānis,
Gulbis, Ernests,	Skujenieks, Marģers,
Gulbis, Kārlis,	Spoļjanskis, Leontijs,
Hāns, Jons,	Sterns, Jānis,
Holcmanis, Vilis,	Šimanis, Pauls,
Jaunzems, Eduards — nav klāt,	Tichonickis, Elpidifors,
Jubulis, Staņislavs,	Trasuns, Jezups,
Jupatovs, Ivans,	Ulmanis, Kārlis,
Juraševskis, Pēteris,	Ulpe, Pēteris,
Kalējs, Jānis,	Valters, Adolfs,
Kallistratovs, Meletijs,	Veckalns, Andrējs,
Kalnings, Ringolds,	Veržbickis, Jānis — nav zālē,
Kalniņš, Augusts,	Vilpiševskis, Jaroslavs,
Kalniņš, Bruno,	Višņa, Jānis,
Kalniņš, Nikolajs,	Vittenbergs, Ruvins,
Kaupiņš, Hermanis,	Zeibolts, Pēteris,
Kellers, Kārlis,	Zeps, Francis.

Balssotāja pabeigta. Lūdzu balsu skaitītājus saskaitīt balsis. Balssotājas rezultāts: pavisam nodotas 96 balsis; no tām

Alberts Kviesis dabūjis 45 balss,
atturēties — 51. (Starpsauciens: „Vajadzēja otrādi!“)

Arī trešā balssotānā Alberts Kviesis nav dabūjis satversmes 36. pantā paredzēto balsu skaitu. Tā tad pagaidām neviens nav ievēlēts.

Iesniegts priekšlikums ar vajadzīgo skaitu parakstu:

„Valsts Prezidenta vēlēšanām nolikt ārkārtēju sēdi ceturtdien, 7. aprīlī, plkst. 5 dienā. Šīs dienas sēdi slēgt.“

Parakstījuši: O. Nonācs, A. Kviesis u. c. Lieku šo priekšlikumu uz balssotānu. Lūdzu pacelties tos, kas ir pret tā pieņemšanu. Tādu nav. Kas atturas? Nav. Priekšlikums pieņemts.

Nākošā sēde ceturtdien, 7. aprīlī, plkst. 5 dienā. Šīs dienas sēde slēgta.

(Slēgta plkst. 9 vakarā.)

V sesijas 20. sēde 1927. gada 7. aprīlī.

(Atklāta plkst. 5.10 pēc pusdienas.)

Saturs.

1. Likumprojekta nodošana komisijai	735
2. Ministru kabineta lūgums dot atļauju Saeimas deputata saukšanai pie tiesas atbildības	735
3. Deputatu Kalniņa u. c. iesniegtais priekšlikums uzņemt dienas kārtībā likumprojektu par algotu darbinieku apdrošināšanu nelaimes un arodu slimību gadījumos (pieņem):	
N. Kalniņš (socialdemokrāts)	735, 745
A. Petrevičs (socialdemokrāts)	737
Kr. Bachmanis (jaunzemnieku savienība)	737
R. Lindiņš (socialdemokrāts maziņieks)	739
A. Briediņš (zemnieku savienība)	740
G. Reinhardts (kristīgā nacionālā savienība)	742, 746
J. Hāns (vācu baltiešu partija)	744
E. Morics (socialdemokrāts)	746
4. Valsts Prezidenta vēlēšanas	747
5. Nākošā sēde	754

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde atklāta.

Dienas kārtībā: prezidija ziņojumi un Valsts Prezidenta vēlēšanas. Iebildumus pie dienas kārtības neviens necēl? Dienas kārtība skaitās par pieņemtu.

Mēs pārejam uz pirmo dienas kārtības punktu — prezidija ziņojumi.

Ministru kabinets piesūtījis papildinājumu projektu tiesu iekārtas likumos. Prezidijs liek priekšā nodot šos papildinājumus juridiskai komisijai. Iebildumu nav? Tie nodoti juridiskai komisijai.

Tālāk ministru kabinets lūdz Saeimas piekrišanu Saeimas deputata R. Bīlmaņa saukšanai pie tiesas atbildības uz sodu likumu 533. panta pamata. Prezidijs liek priekšā nodot šo lietu deputatu lietu izmeklēšanas komisijai. Iebildumu nav? Tā nodota deputatu lietu izmeklēšanas komisijai.

Lūdzu sekretaru nolasīt pagājušā sēdē deputata Nikolaja Kalniņa u. c. iesniegto priekšlikumu, kurš apspriežams šīs dienas sēdē.

Sekretārs **P. Juraševskis**:

„Saeima nolemj: Socialās likumdošanas komisijai nodoto likumprojektu par algotu darbinieku apdrošināšanu nelaimes un arodu slimību gadījumos uzņemt šā gada 8. aprīļa Saeimas sēdes dienas kārtībā un turpināt projekta caurskatīšanu, sākot no 62. panta.“

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Vārdu pie šī priekšlikuma lūdz deputats Nikolajs Kalniņš. Vārds deputatam Nikolajam Kalniņam.

N. Kalniņš (socialdemokrāts): Godātie deputatu kungi! Jūs visi zināt, ap ko lieta grozās. Saeima ar vienas balss vairākumu atdeva projektu par algotu darbinieku apdrošināšanu nelaimes gadījumos atpakaļ komisijai. Šis balsojums ir zīmīgs tanī ziņā, ka vairākuma nodoms nebija, lai komisija projektu pārstrādātu. (Starpsaucieni.) — Kā to var zināt? Tūlīt pateikšu. —

Nolūks, acim redzot, bija vienīgi lietu novilcināt, sabotēt šī likuma pieņemšanu, un ka tas patiešām tā, to rāda viss vēlākais, kas pēc tam notika. Pirmkārt jau nebija nekāda vajadzība atdot likumu atpakaļ komisijai tāpēc vien, ka viens pants pieņemts citādā redakcijā nekā tas bija projektā. Pārļabojums tikai grozīja saļiedības pārvaldi tādā

ziņā, ka tajā ienāktu arī apdrošināto pārstāvji. Sakarā ar šo pārgrozījumu būtu jāpārgroza tikai kādi tālākie 4 vai 5 panti, un tādus pārgrozījumus bija iespējams izdarīt tepat plenarsēdē. Ja vēl būtu palicis kas neizlabots, to varētu izdarīt 3. lasījumā, un tamdēļ vien nebija vajadzība nodot projektu komisijai. Ka mans uzskats bija pārcēns, ka lieta nodota komisijai tikai, lai likumu vilcinātu, to pierādīja arī viss vēlākais.

Pēc tam, kad likumprojekts bija nodots komisijai, pagājušās otrdienas sēdes laikā tika izdalītas pavēstes par socialās likumdošanas komisijas sēdi, pie kam komisijas sēdes dienas kārtībā bij uzņemts arī šis likumprojekts. Paziņojumus saņēma visi komisijas locekļi. Nekādus iebildumus viņi necēla, kaut gan mēs visi tepat atradāmies. Tomēr otrā dienā — trešdienā — komisijā Ērgļa kungs un tāpat Reinharda kungs cēla iebildumus, kā esot varējuši likt šo jautājumu dienas kārtībā, uz kāda pamata, jo, lūk, komisija domājusi pa priekšu skatīt cauri kādus citus sīkākus projektus. Ja kāds domāja izteikties pret uzstādīto dienas kārtību, tad viņam to vajadzēja darīt jau otrdien, jo tad tas bija iespējams. Toreiz neviens tomēr nedomāja protestēt, neviens necēla iebildumus. Es zinu, ka no Breikša kunga iebildumi nebūtu nākuši, un arī Reinharda kungs neteica ne vārda.

Ar projektu visi ir iepazinušies. Komisijas locekļi ir strādājuši ap to jau kādu gadu, tā ka pat zin to no galvas, un tāpēc nevar atrunāties ar projekta nepazīšanu vai ar to, ka priekšā stāv citi svarīgi jautājumi. Ne ar ko nevar atrunāties. Tomēr komisijā tagadējai opozīcijai ir vienas balss vairākums, un tāpēc tā nolēma neapskatīt projektu tanī dienā, bet atlikt tā apspriešanu uz nākošo sēdi 27. aprīlī.

Mums Saeimā ir paraša darbus komisijās pa svētku starplaiku nepārtraukt, lai sagatavotu materiālus plenarām sēdēm pēc svētkiem. Ir bijuši vairāki gadījumi, kur plenarām sēdēm nav bijis darba tāpēc vien, ka komisijas nav paspējušas sagatavot materiālus. Šo pašu rudeni, Saeimas sēdes iesākot, bija tāds stāvoklis. Tomēr redzam, ka daži kungi negrib darbu strādāt, neraugoties uz to, ka Briēža kungs pats stāstīja zemnieku savienības frakcijas vārdā, ka viņi gribot dot laukstrādniekiem apdrošināšanas likumu. Tie ir vārdi, bet darbi rāda ko citu. Šo likumprojektu negrib izstrādāt. Vairākums grib sabotēt. To rāda arī tas, ka tikai pēc tam, kad bija pieņemts 61. pants, finansu komisija uzreiz atminējās, ka Saeimā apspriež šādu likumu, un nāca ar pieprasījumu nodot projektu arī viņai. Reiz finansu komisija jau nāca ar šādu priekšlikumu, bet tad augstais nams to noraidīja. Šodien, kā es dzirdu, šī komisija nāk atkal ar to pašu priekšlikumu. No Ulmaņa kunga galvas mājiena es redzu un saprotu, ka ja arī šodien to priekšlikumu noraidīs, tad viņi nāks ar to katrā sēdē. Tas ir vienkāršs šabotažas un obstrukcijas paņēmieni. (*K. Ulmanis* no vietas: „Jūs jau esat obstrukciju lielmeistars!“)

Ja sāksim runāt par to obstrukciju, kādu jūs tagad vedat, un to, kādu mēs vedam, tad jūs redzēsāt, kāda tur starpība. Tās ir tikpat kā diena un nakts. Pirmo obstrukciju mēs taisījām tad, kad jūs gribējāt uzvelt mūsu tautai pārmērīgas maksas par labu muižniekiem. Sešus gadus jūs jau bijāt dzinuši mūsu tautu bankrotā, bet, neskatoties uz to, jūs vēl gribējāt pielikt klāt maksas muižniekiem, kas iztaisītu vairākus miljonus. Jā, Ulmaņa kungs, jūsu politika dzen mūsu valsts saimniecību bankrotā. (*K. Ulmanis* no vietas: „Paldies; tas ir konstatēts. Bet tālāk?“) Tagad tikai ar lielām pū-

gājušās Saeimas sēdes sākumā uz mana galda un uz manas frakcijas biedru galdiem bija paziņojumi par komisijas sēdi ar to dienas kārtību, kas agrāk komisijā bija domāta. Abi komisijas locekļi, par kuriem gāja runa, tika pārvēlēti pašā sēdes sākumā, prezidija ziņojumos. Prezidija ziņojumos nāca arī priekšlikums uzņemt dienas kārtībā šo likumu. Un tad komisijas prezidijam bija uz to jāreaģē, lai komisija paspētu ieņemt šādu štāvokli, un prezidijs, kurš šīnī gadījumā sastāvēja tikai no viena priekšsēdētāja, darija tā, kā tikai varēja darīt viens apzinīgs komisijas priekšsēdētājs. Viņš nebūtu savā vietā, ja viņš nebūtu rīkojies tā, kā viņš rīkojās.

Priekšsēdētājs P. Kalniņš: Vārdu vairāk neviens nevēlas? Mēs pārejām uz priekšlikuma nobalsošanu. Deputata Nikolaja Kalniņa u. c. iesniegtais priekšlikums skan:

„Socialās likumdošanas komisijai nodoto likumprojektu par algotu darbinieku apdrošināšanu nelaiemes un arodu slimību gadījumos uzņemt š. g. 8. aprīļa Saeimas sēdes dienas kārtībā un turpināt projekta caurskatīšanu, sākot no 62. panta.“

Pie šī priekšlikuma savukārt iesniedzis priekšlikumu deputats Petrevics:

„N. Kalniņa u. c. priekšlikumā: 1) strīpot vārdus „š. g. 8. aprīļa“, 2) strīpot vārdus „un turpināt projekta caurskatīšanu, sākot no 62. panta.““

Bez tam attiecībā uz šo pašu likumprojektu par algotu darbinieku apdrošināšanu nelaiemes un arodu slimību gadījumos ir iesniegusi priekšlikumu arī finansu komisija.

„nodot to caurskatīšanai arī finansu komisijai.“

Balsošanas kārtība būs sekošā. — Vispirms nāks nobalsošanā deputata Petrevica pārlabojums pie deputata Nikolaja Kalniņa u. c. iesniegtā priekšlikuma, pēc tam, ja to pieņems, pats priekšlikums pārlabotā veidā, ja deputata Petrevica pārlabojumu nepieņems, tad priekšlikums nāks nobalsošanā — tādā veidā, kādā to iesnieguši deputats Nikolajs Kalniņš u. c. Ja šo priekšlikumu pieņems, tad līdz ar to atkrīt finansu komisijas priekšlikums, nodot likumprojektu arī finansu komisijai; ja turpretim pirmo priekšlikumu noraidīs, nobalsošanā nāks finansu komisijas iesniegtais priekšlikums.

Lieku vispirms uz balsošanu deputata Petrevica pārlabojumu:

„N. Kalniņa u. c. priekšlikumā: 1) strīpot vārdus „š. g. 8. aprīļa“, 2) strīpot vārdus „un turpināt projekta caurskatīšanu, sākot no 62. panta.““

Lūdzu pacelties tos, kas ir par deputata Petrevica pārlabojumu pie deputata Nikolaja Kalniņa iesniegtā priekšlikuma. Tagad lūdzu pacelties tos, kas ir pret deputata Petrevica pārlabojumu. Tādu nav. Kas atturas? Par deputata Petrevica pārlabojumu nodota 51 balss, pret to nav nevienas, atturas — 46. Priekšlikums pieņemts. — Tagad nāks nobalsošanā deputata Nikolaja Kalniņa u. c. iesniegtais priekšlikums pārlabotā veidā. Lūdzu pacelties tos, kas ir par šī priekšlikuma pieņemšanu pārlabotā veidā. Tagad lūdzu pacelties tos, kas ir pret tā pieņemšanu. Beidzot lūdzu pacelties tos, kas atturas. Tādu nav. Par deputata Nikolaja Kalniņa u. c. iesniegto priekšlikumu pārlabotā veidā nodotas 49 balsis, pret — 46 balsis, atturējušos nav. Tas pieņemts. — Līdz ar to atkrīt finansu komisijas priekšlikums. Pirmais dienas kārtības punkts izsmelts.

Otrais dienas kārtības punkts — Valsts Prezidenta vēlēšanas. Lūdzu Saeimas deputātus iesniegt rakstiski kandidātu vārdus un uzvārdus. Iesniegti divi priekšlikumi. Pirmo iesnieguši deputāti A. Klīve, A. Briedis, H. Celmiņš u. c.:

„Liekam priekšā kā kandidātu uz Valsts Prezidenta amatu Albertu Kvieši.“

Otru priekšlikumu iesnieguši deputāti Nonācs u. c.:

„Liekam priekšā kā kandidātu uz Valsts Prezidenta amatu Voldemāru Zamuēli, pie kam apliecinām, ka šis kandidats apmierina likuma prasības.“

Tālāk ienācis paziņojums no Voldemāra Zamuēļa:

„Manas kandidaturas uzstādīšanai Valsts Prezidenta amatam piekrītu.“

Otrs paziņojums ir no deputata Alberta Kvieša:

„Ar šo paziņoju, ka man piedāvāto kandidāturu uz Valsts Prezidenta amatu pieņemu.“

Lieku priekšā augstam namam šos kandidātus apstiprināt. Iebildumus pret šiem kandidātiem neviens necel. Es uzskatu, ka šie kandidāti apstiprināti.

Saskaņā ar mūsu jau pagājušā sēdē pieņemtā lēmuma par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību 4. pantu pasludinu pārtraukumu uz pusstundu.

(Pārtraukums no plkst. 6.15—6.45.)

Priekšsēdētājs P. Kalniņš: Saeimas sēde turpinājas.

Mēs stājamies pie balsošanas par abiem uzstādītiem kandidātiem. Balsošanas kārtība būs tā pati, kas pagājušā sēdē. Lūdzu deputātus nobalsot:

Alberings, Arturs,	Kotans, Pēteris,
Alslebens, Alfreds,	Krastkalns, Andrējs,
Annuss, Jānis,	Krievs, Kārlis,
Bachmanis, Kristaps,	Kvellbergs, Kārlis,
Balodis, Jānis,	Kviesis, Alberts — nav klāt,
Bastjānis, Voldemārs,	Kūkis, Krišs,
Bergs, Arveds,	Lazersons, Maksis,
Bilmanis, Roberts,	Lejiņš, Pauls,
Bļodnieks, Adolfs,	Lindīņš, Rudolfs,
Blumbergs, Jānis,	Logins, Francis,
Breikšs, Jānis,	Lorencs, Klāvs,
Briedis, Augusts,	Maizels, Noijs,
Būmeisters, Kārlis,	Menders, Fricis,
Bungšs, Kristaps,	Milbergs, Gotfrīds,
Celmiņš, Hugo,	Morics, Ernests,
Celms, Julijs,	Nonācs, Otto,
Cielēns, Fēlikss,	Ņuroks, Markus,
Dēķens, Kārlis,	Opyncans, Jānis,
Dīslers, Kārlis,	Ozoliņš, Lukass,
Dubins, Morduchs,	Pastors, Alfonss,
Dukurs, Roberts,	Pauluks, Kārlis,
Dzelzītis, Hugo,	Petrevics, Andrējs,
Dzenis, Antons,	Pommers, Jānis,
Eglītis, Arkadijs,	Radziņš, Eduards,
Eliass, Kristaps,	Rainis-Pļekšans, Jānis — nav klāt,
Enzeliņš, Hermanis,	Rancans, Antons,
Erglis, Julijs,	Rancans, Jezups,
Evans, Aleksandrs,	Reinhardts, Gustavs,
Firkss, Vilhelms,	Rozentāls, Mikēlis,
Gailīts, Markus,	Rubulis, Jānis,
Ģībietis, Jānis,	Rubulis, Vladislavs,
Goldmanis, Jānis,	Rudevics, Ansis,
Grantskalns, Eduards,	Rudziņš, Jānis,
Gulbis, Ernests,	Skujenieks, Marģers,
Gulbis, Kārlis,	Spoljānskis, Leontijs,
Hāns, Jons,	Sterns, Jānis,
Holcmanis, Vilis,	Šimānis, Pauls,
Jaunzems, Eduards,	Tichonickis, Elpidifors,
Jubulis, Staņislavs,	Trasuns, Jezups,
Jupatovs, Ivans,	Ulmanis, Kārlis,
Juraševskis, Pēteris,	Ulpe, Pēteris,
Kalējs, Jānis,	Valters, Adolfs,
Kallistratovs, Meletijs,	Veckalns, Andrējs,
Kalniņš, Ringolds,	Veržbickis, Jānis,
Kalniņš, Augusts,	Vilpiševskis, Jaroslavs,
Kalniņš, Bruno,	Višņa, Jānis,
Kalniņš, Nikolajs,	Vittenbergs, Ruvins,
Kaupiņš, Hermanis,	Zeibolts, Pēteris,
Kellers, Kārlis,	Zeps, Francis,
Klīve, Adolfs,	

Balsošanā piedalījušies visi deputāti, izņemot kandidātu Albertu Kvieši, priekšsēdētāju un deputātu Raini-Pļekšanu Jāni. Lūdzu saskaitīt balsis. — Pasludinu rezultātus: no 97 nodotām balsīm nodotas:

par Albertu Kviesi — 43 balsis,
par Valdemaru Zamueli — 44 balsis,
atturējušies — 10.

Saskaņā ar satversmes 36. pantu Valsts Prezidenta ievēšanai vajadzīga vismaz 51 balss. Tā kā neviens no minētiem kandidātiem šo balsu skaitu nav dabūjis, tad, saskaņā ar lēmumu par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību 9. pantu balsošana notiks otrreiz. Lūdzu nobalsot:

Alberings, Arturs,	Krastkalns, Andrējs,
Alslebens, Alfreds — nav klāt,	Krievs, Kārlis,
Annuss, Jānis,	Kvellbergs, Kārlis,
Bachmanis, Kristaps,	Kviesis, Alberts — nav klāt,
Balodis, Jānis,	Kūkis, Krišs,
Bastjānis, Voldemars,	Lazersons, Maksis,
Bergs, Arveds,	Lejiņš, Pauls,
Bilmanis, Roberts,	Lindiņš, Rudolfs,
Blodnieks, Adolfs,	Logins, Francis,
Blumbergs, Jānis,	Lorencs, Klāvs,
Breikšs, Jānis,	Maizels, Noijs,
Briedis, Augusts,	Menders, Fricis,
Būmeisters, Kārlis,	Milbergs, Gotfrids,
Bungšs, Kristaps,	Morics, Ernests,
Celmiņš, Hugo,	Nonācs, Otto,
Celms, Julijs,	Nuroks, Markus,
Cielēns, Felikss,	Opyncans, Jānis,
Dēkēns, Kārlis,	Ozoliņš, Lukass,
Dišlers, Kārlis,	Pastors, Alfonss,
Dubins, Morduchus,	Pauluks, Kārlis,
Dukurs, Roberts,	Petrevics, Andrējs,
Dzelzīts, Hugo,	Pommers, Jānis,
Dzenis, Antons,	Radziņš, Eduards,
Eglīts, Arkadijs,	Rainis-Pliekšans, Jānis — nav klāt,
Eliass, Kristaps,	Rancans, Antons,
Enzeliņš, Hermanis,	Rancans, Jezups,
Erglis, Julijs,	Reinhardts, Gustavs,
Evans, Aleksandrs,	Rozentals, Miķelis,
Firkss, Vilhelms,	Rubulis, Jānis,
Gailīts, Markus,	Rubulis, Vladislavs,
Gībietis, Jānis,	Rudevics, Ansis,
Goldmanis, Jānis,	Rudzis, Jānis,
Grantskalns, Eduards,	Skujenieks, Margērs,
Gulbis, Ernests,	Spoljanskis, Leontijs,
Gulbis, Kārlis,	Sterns, Jānis,
Hāns, Jons,	Šimanis, Pauls,
Holcmanis, Vilis,	Tichonickis, Elpidifors,
Jaunzems, Eduards,	Trasuns, Jezups — nav klāt,
Jubulis, Staņislavs,	Ulmanis, Kārlis,
Jupatovs, Ivans,	Ulpe, Pēteris,
Juraševskis, Pēteris,	Valters, Adolfs,
Kalējs, Jānis,	Veckalns, Andrējs — nav klāt,
Kallistratovs, Meletijs,	Veržbickis, Jānis — nav klāt,
Kalnings, Ringolds,	Viļpiševskis, Jaroslavs — nav klāt,
Kalniņš, Augusts,	Višņa, Jānis,
Kalniņš, Bruno,	Vittenbergs, Ruvins,
Kalniņš, Nikolajs,	Zeibolts, Pēteris,
Kaupiņš, Hermanis,	Zeps, Francis.
Kellers, Kārlis,	
Klīve, Adolfs,	
Kotans, Pēteris,	

Deputāti Alslebens, Jezups Trasuns, Veržbickis, Viļpiševskis un Veckalns, kuŗi izsaucot nebija zālē, iesnieguši rakstiskus lūgumus atļaut viņiem nobalsot tagad. Lūdzu nobalsot:

Alslebens, Alfreds,	Veržbickis, Jānis,
Trasuns, Jezups,	Viļpiševskis, Jaroslavs.
Veckalns, Andrējs,	

Balsošanā piedalījušies visi tie paši, kas pirmo reizi. Lūdzu saskaitīt balsis. — Balsošanas rezultats: no 97 nodotām balsīm

par Albertu Kviesi nodotas 47 balsis,
par Valdemaru Zamueli nodotas 47 balsis,
atturējušies — 3.

Tā kā par abiem kandidātiem nodots līdzīgs balsu skaits, izdarāma pārbalsošana par abiem kandidātiem agrākā kārtībā. Ievērojot to, ka nav sagatavots pietiekošs skaits balsošanas zīmīšu, pasludinu pārtraukumu uz pusstundu.

(Pārtraukums no plkst. 8.30—9.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde turpinājas.

Stājamies pie balsošanas. Lūdzu deputātus nobalsot:

Alberings, Arturs,	Kotans, Pēteris,
Alslebens, Alfreds,	Krastkalns, Andrējs,
Annuss, Jānis,	Krievs, Kārlis,
Bachmanis, Kristaps,	Kvellbergs, Kārlis,
Balodis, Jānis,	Kviesis, Alberts — nav zālē,
Bastjānis, Voldemars,	Kūkis, Krišs,
Bergs, Arveds,	Lazersons, Maksis — nav zālē,
Bilmanis, Roberts,	Lejiņš, Pauls,
Blodnieks, Adolfs,	Lindiņš, Rudolfs,
Blumbergs, Jānis,	Logins, Francis,
Breikšs, Jānis,	Lorencs, Klāvs,
Briedis, Augusts,	Maizels, Noijs,
Būmeisters, Kārlis,	Menders, Fricis,
Bungšs, Kristaps,	Milbergs, Gotfrids,
Celmiņš, Hugo,	Morics, Ernests,
Celms, Julijs,	Nonācs, Otto,
Cielēns, Felikss,	Nuroks, Markus — nav zālē,
Dēkēns, Kārlis,	Opyncans, Jānis,
Dišlers, Kārlis,	Ozoliņš, Lukass,
Dubins, Morduchus,	Pastors, Alfonss,
Dukurs, Roberts,	Pauluks, Kārlis,
Dzelzīts, Hugo,	Petrevics, Andrējs — nav zālē,
Dzenis, Antons,	Pommers, Jānis,
Eglīts, Arkadijs,	Radziņš, Eduards,
Eliass, Kristaps,	Rainis-Pliekšans, Jānis — nav zālē,
Enzeliņš, Hermanis,	Rancans, Antons,
Erglis, Julijs,	Rancans, Jezups,
Evans, Aleksandrs,	Reinhardts, Gustavs,
Firkss, Vilhelms,	Rozentals, Miķelis,
Gailīts, Markus,	Rubulis, Jānis,
Gībietis, Jānis,	Rubulis, Vladislavs,
Goldmanis, Jānis,	Rudevics, Ansis,
Grantskalns, Eduards,	Rudzis, Jānis,
Gulbis, Ernests,	Skujenieks, Margērs,
Gulbis, Kārlis,	Spoljanskis, Leontijs,
Hāns, Jons,	Sterns, Jānis,
Holcmanis, Vilis,	Šimanis, Pauls,
Jaunzems, Eduards,	Tichonickis, Elpidifors,
Jubulis, Staņislavs,	Trasuns, Jezups,
Jupatovs, Ivans,	Ulmanis, Kārlis,
Juraševskis, Pēteris,	Ulpe, Pēteris,
Kalējs, Jānis,	Valters, Adolfs,
Kallistratovs, Meletijs — nav zālē,	Veckalns, Andrējs,
Kalnings, Ringolds — nav zālē,	Veržbickis, Jānis,
Kalniņš, Augusts,	Viļpiševskis, Jaroslavs,
Kalniņš, Bruno,	Višņa, Jānis,
Kalniņš, Nikolajs,	Vittenbergs, Ruvins,
Kaupiņš, Hermanis,	Zeibolts, Pēteris,
Kellers, Kārlis,	Zeps, Francis.
Klīve, Adolfs,	

Deputāti Lazersons, Ringolds Kalnings, Kallistratovs, Nuroks un Petrevics, kuŗi izsaucot nebija zālē, lūdz dot viņiem iespēju nobalsot. Lūdzu nobalsot:

Kallistratovs, Meletijs,	Nuroks, Markus,
Kalnings, Ringolds,	Petrevics, Andrējs.
Lazersons, Maksis,	

Lūdzu saskaitīt zīmītes. Balsošanas rezultats: no 97 balsīm nodotas:

par Albertu Kviesi — 43 balsis,
par Valdemaru Zamueli — 43 balsis,
atturējušies — 11.

Prezidijs liek priekšā sasaukt frakciju biroja sēdi. Iebildumu nav? Pieņemts. Pārtraukums uz 10 minūtēm. Frakciju biroja locekļus lūdzu salasīties frakciju biroja telpās.

(Pārtraukums no plkst. 9.45—10.15.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde turpinājas.

Tā kā par abiem kandidātiem nodots līdzīgs balsu skaits, un neviens no viņiem nav dabūjis satversmē paredzēto balsu skaitu, tad, saskaņā ar frakciju biroja atzinumu, abi divi kandidāti uzskatāmi par atkritušiem. Prezidijs liek priekšā pārtraukumu uz pusstundu, pēc kam turpināsies vēlēšanas, saskaņā ar lēmumu par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību 10. pantu. Pārtraukums uz pusstundu.

(Pārtraukums no plkst. 10.16—10.45.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde turpinājas.

Uzākam jaunu vēlēšanu gājienu, saskaņā ar lēmumu par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību 10. pantu. Lūdzu uzstādīt kandidātus. Uzstādīti divi kandidāti. Deputāti A. Klīve, A. Briedis, H. Celmiņš, K. Ulmanis u. c.

uzstāda par kandidātu Valsts Prezidenta amatam Albertu Kviesi.

Deputāti A. Rudevics, J. Celms, R. Dukurs, R. Bilmanis

uzstāda par kandidātu uz Valsts Prezidenta amatu Latvijas sūtni Londonā Fridrihu Vesmani.

No Alberta Kvieša ienācis paziņojums:

„Ar šo paziņoju, ka man piedāvāto kandidāturu uz Valsts Prezidenta amatu pieņemu.“

No Fridricha Vesmaņa ir telegrama, kuŗa skan: „Piekrītu manas kandidācijas uzstādīšanai Valsts Prezidenta vēlēšanai. Fridrichs Vesmans.

Apliecinu, ka sūtniecības arhīvam pievienotu, šis telegramas oriģinālu parakstījis Vesmanis. 817. Ģenerālkonsula vietas izpildītājs sūtniecības sekretārs Kārlis Students.“

(Sauciens no vietas: „No kuŗa datuma?“) Es lieku priekšā anstiprināt šīs kandidācijas. Iebildumu nav. Kandidācijas skaitās par apstiprinātām.

Saskaņā ar lēmumu par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību 4. pantu pasludinu pārtraukumu uz pusstundu.

(Pārtraukums no plkst. 10.48—11.15.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde turpinājas.

Stājamies pie balsošanas par kandidātiem, kas uzstādīti no jauna — Albertu Kviesi un Fridrihu Vesmani. Lūdzu deputātus nobalsot:

Alberings, Arturs,	Kalniņš, Bruno,
Alslebens, Alfreds,	Kalniņš, Nikolajs,
Annuss, Jānis,	Kaupiņš, Hermanis,
Bachmanis, Kristaps,	Kellers, Kārlis,
Balodis, Jānis,	Klīve, Adolfs,
Bastjānis, Voldemars,	Kotans, Pēteris,
Bergs, Arveds,	Krastkalns, Andrējs,
Bilmanis, Roberts,	Krievs, Kārlis,
Bļodnieks, Adolfs,	Kvellbergs, Kārlis,
Blumbergs, Jānis,	Kviesis, Alberts — nav klāt,
Breikšs, Jānis,	Kūķis, Krišs,
Briedis, Augusts,	Lazersons, Maksis,
Būmeisters, Kārlis,	Lejiņš, Pauls,
Bungšs, Kristaps,	Lindiņš, Rudolfs,
Celmiņš, Hugo,	Logins, Francis,
Celms, Julijs,	Lorencs, Klāvs,
Cielēns, Fēlikss,	Maizels, Noijs,
Dēkēns, Kārlis,	Menders, Fricis,
Dišlers, Kārlis,	Milbergs, Gotfrīds,
Dubins, Morduchs,	Morics, Ernests,
Dukurs, Roberts,	Nonācs, Otto,
Dzelziņš, Hugo,	Nuroks, Markus,
Dzenis, Antons,	Opyncans, Jānis,
Eglīts, Arkadijs,	Ozoliņš, Lukass,
Eltass, Kristaps,	Pastors, Alfonss,
Enzeliņš, Hermanis,	Pauluks, Kārlis,
Ērglis, Julijs,	Petrevics, Andrējs,
Evans, Aleksandrs,	Pommers, Jānis,
Firkss, Vilhelms,	Radziņš, Eduards,
Gailīts, Markus,	Rainis-Pliekšans, Jānis — nav klāt,
Ģibietis, Jānis,	Rancans, Antons,
Goldmanis, Jānis,	Rancans, Jezups,
Grantskalns, Eduards,	Reinhards, Gustavs,
Gulbis, Ernests,	Rozentals, Mikelis,
Gulbis, Kārlis,	Rubulis, Jānis,
Hāns, Jons,	Rubulis, Vladislavs,
Holcmanis, Vilis,	Rudevics, Ansis,
Jaunzems, Eduards,	Rudzis, Jānis,
Jubulis, Staņislavs,	Skujenieks, Marģers,
Jupatovs, Ivans,	Spoljanskis, Leontijs,
Juraševskis, Pēteris,	Sterns, Jānis,
Kalējs, Jānis,	Šimanis, Pauls,
Kallistratovs, Meletijs,	Tichonickis, Elpidifors,
Kalnings, Ringolds,	Trasuns, Jezups,
Kalniņš, Augusts,	

Ulmanis, Kārlis,
Ulpe, Pēteris,
Valters, Adolfs,
Veckalns, Andrējs,
Veržbickis, Jānis,

Vilpiševskis, Jaroslavs,
Višņa, Jānis,
Vittenbergs, Ruvins,
Zeibolts, Pēteris,
Zeps, Francis,

Lūdzu balsu skaitītājus saskaitīt balsis. — Balsošanas rezultāts: pavisam nodotas 97 balsis; no tām

par Albertu Kviesi nodotas 47 balsis,
par Fridrihu Vesmani nodotas 39 balsis,
atturējušies — 11.

Saskaņā ar satversmes 36. pantu par Valsts Prezidentu skaitās ievēlēts tas, kuŗš dabūjis mazākais 51 balsi. Tā kā vajadzīgo balsu skaitu nav dabūjis neviens no kandidātiem, tad arī neviens no viņiem nav ievēlēts par Valsts Prezidentu. Saskaņā ar lēmumu par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību 9. pantu mēs stājamies pie otrreizējas balsošanas. Lūdzu nobalsot:

Alberings, Arturs,
Alslebens, Alfreds,
Annuss, Jānis,
Bachmanis, Kristaps,
Balodis, Jānis,
Bastjānis, Voldemars,
Bergs, Arveds,
Bilmanis, Roberts,
Bļodnieks, Adolfs,
Blumbergs, Jānis,
Breikšs, Jānis,
Briedis, Augusts,
Būmeisters, Kārlis,
Celmiņš, Hugo,
Celms, Julijs,
Cielēns, Fēlikss,
Dēkēns, Kārlis,
Dišlers, Kārlis,
Dubins, Morduchs,
Dukurs, Roberts,
Dzelziņš, Hugo,
Dzenis, Antons,
Eglīts, Arkadijs,
Eliass, Kristaps,
Enzeliņš, Hermanis,
Ērglis, Julijs,
Evans, Aleksandrs,
Firkss, Vilhelms,
Gailīts, Markus,
Ģibietis, Jānis,
Goldmanis, Jānis,
Grantskalns, Eduards,
Gulbis, Ernests,
Gulbis, Kārlis,
Hāns, Jons,
Holcmanis, Vilis,
Jaunzems, Eduards,
Jubulis, Staņislavs,
Jupatovs, Ivans,
Juraševskis, Pēteris—nav klāt,
Kalējs, Jānis,
Kallistratovs, Meletijs,
Kalniņš, Ringolds — nav klāt,
Kalniņš, Augusts,
Kalniņš, Bruno,
Kalniņš, Nikolajs,
Kaupiņš, Hermanis,
Kellers, Kārlis,
Klīve, Adolfs,

Kotans, Pēteris,
Krastkalns, Andrējs,
Krievs, Kārlis,
Kvellbergs, Kārlis,
Kviesis, Alberts — nav klāt,
Kūķis, Krišs,
Lazersons, Maksis,
Lejiņš, Pauls,
Lindiņš, Rudolfs,
Logins, Francis,
Lorencs, Klāvs,
Maizels, Noijs,
Menders, Fricis,
Milbergs, Gotfrīds,
Morics, Ernests,
Nonācs, Otto,
Nuroks, Markus,
Opyncans, Jānis,
Ozoliņš, Lukass,
Pastors, Alfonss,
Pauluks, Kārlis,
Petrevics, Andrējs — nav klāt,
Pommers, Jānis,
Radziņš, Eduards,
Rainis-Pliekšans, Jānis — nav klāt,
Rancans, Antons,
Rancans, Jezups,
Reinhards, Gustavs,
Gailīts, Markus,
Rozentals, Mikelis,
Rubulis, Jānis,
Rubulis, Vladislavs,
Rudevics, Ansis,
Rudzis, Jānis,
Skujenieks, Marģers,
Spoljanskis, Leontijs,
Sterns, Jānis,
Šimanis, Pauls,
Tichonickis, Elpidifors,
Trasuns, Jezups,
Ulmanis, Kārlis,
Ulpe, Pēteris,
Valters, Adolfs,
Veckalns, Andrējs,
Veržbickis, Jānis,
Vilpiševskis, Jaroslavs,
Višņa, Jānis,
Vittenbergs, Ruvins,
Zeibolts, Pēteris,
Zeps, Francis.

Nobalsot vēlas vēl deputāti Juraševskis, Ringolds Kalnins un Andrējs Petrevics, kuŗi izsaucot nebija zālē. Lūdzu nobalsot:

Juraševskis, Pēteris,
Kalnins, Ringolds,
Petrevics, Andrējs.

Lūdzu saskaitīt balsis. Balsošanas rezultāts: no 97 nodotām balsīm

par Albertu Kviesi nodotas 44 balsis,
par Fridrihu Vesmani nodotas 47 balsis,
atturējušies — 6.

Saskaņā ar lēmumu par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību 9. pantu atkrīt deputāta Alberta Kvieša kandidācija. Nobalsošanā nāk tikai Fridricha Vesmaņa kandidācija. Stājamies pie balsošanas. Lūdzu deputātus nobalsot:

Alberings, Arturs,
 Alslebens, Alfrēds,
 Annuss, Jānis,
 Bachmanis, Kristaps,
 Balodis, Jānis,
 Bastjānis, Voldemars,
 Bergs, Arveds,
 Bilmanis, Roberts,
 Blodnieks, Adolfs,
 Blumbergs, Jānis,
 Breikšs, Jānis,
 Briedis, Augusts,
 Būmeisters, Kārlis,
 Bungšs, Kristaps,
 Celmiņš, Hugo,
 Celms, Julijs,
 Cielēns, Felikss,
 Dēķens, Kārlis,
 Dišlers, Kārlis,
 Dubins, Morduchs,
 Dukurs, Roberts,
 Dzelzīts, Hugo,
 Dzenis, Antons,
 Eglīts, Arkadijs,
 Eliass, Kristaps,
 Enzeliņš, Hermanis,
 Erglis, Julijs,
 Evans, Aleksandrs,
 Firkss, Vilhelms,
 Gallīts, Markus,
 Gibietis, Jānis,
 Goldmanis, Jānis,
 Grantskalns, Eduards,
 Gulbis, Ernests,

Gulbis, Kārlis,
 Hāns, Jons,
 Holcmanis, Vilis,
 Jaunzems, Eduards,
 Jubulis, Staņislavs,
 Jupatovs, Ivans,
 Juraševskis, Pēteris,
 Kalējs, Jānis,
 Kallistratovs, Meletijs,
 Kalnings, Ringolds,
 Kalniņš, Augusts,
 Kalniņš, Bruno,
 Kalniņš, Nikolajs,
 Kaupiņš, Hermanis,
 Kellers, Kārlis,
 Klīve, Adolfs,
 Kotans, Pēteris,
 Krastkalns, Andrējs,
 Krievs, Kārlis,
 Kvellbergs, Kārlis,
 Kvesis, Alberts — nav klāt.
 Kūķis, Krišs,
 Lazersons, Maksis,
 Lejiņš, Pauls,
 Lindiņš, Rudolfs,
 Logins, Francis,
 Lorencs, Klāvs,
 Maizels, Noijs,
 Menders, Fricis,
 Mīlbergs, Gotfrīds,
 Morics, Ernests,
 Nonācs, Otto,
 Nuroks, Markus,
 Opyncans, Jānis,

Ozoliņš, Lukass,
 Pastors, Alfonss,
 Pauļuks, Kārlis,
 Petrevics, Andrējs,
 Pommers, Jānis,
 Padziņš, Eduards,
 Rainis-Pliekšans, Jānis — nav klāt,
 Rancans, Antons,
 Rāncans, Jezups,
 Reinhards, Gustavs,
 Rozentāls, Miķelis,
 Rubulis, Jānis,
 Rubulis, Vladislavs,
 Rudevics, Ansis,
 Rudzītis, Jānis,
 Skujenieks, Margērs,
 Spoljanskis, Leontijs,
 Sterns, Jānis,
 Šimanis, Pauls,
 Tichonickis, Elpidifors,
 Trasuns, Jezups,
 Ulmanis, Kārlis,
 Uipe, Pēteris,
 Valters, Adolfs,
 Veckalns, Andrējs,
 Veržbickis, Jānis,
 Vilpiševskis, Jaroslavs — nav klāt,
 Višņa, Jānis,
 Vittenbergs, Ruvins,
 Zeibolts, Pēteris,
 Zeps, Francis.

Vai deputats Vilpiševskis nav ieradies? Nav. Balsošana nobeigta. Lūdzu saskaitīt balsis. — Balsošanas rezultāts: no 96 balsīm nodotas par Fridrihu Vesmani 45 balsis, atturējušies — 5.

Ari Fridrihs Vesmanis nav dabūjis satversmē paredzēto balsu skaitu.

Deputats Markus Gailīts iesniedzis priekšlikumu pašvaldības komisijā deputata O. Nonāca vietā ievēlēt deputatu Kristapu Bachmani. Iebildumu nav? Tas pieņemts.

Nākošā sēde rit plkst. 12 dienā. Dienas kārtībā — prezidija ziņojumi un Valsts Prezidenta vēlēšanas. Šis dienas sēde slēgta.

(Slēgta plkst. 1 ritā.)

V sesijas 21. sēde 1927. gada 8. aprīlī.

(Atklāta plkst. 12.10 dienā.)

Saturs.

1. Likuma ierosinājums par Latvijas republikas satversmes grozīšanu (noraida):	
A. Bergs (nacionalā apvienība)	754
F. Cielēns (socialdemokrāts)	756
A. Klīve (zemnieku savienība)	758
P. Šimanis (vācu baltiešu partija)	758
2. Valsts Prezidenta vēlēšanas	758
3. Nākošā sēde	760

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde atklāta.

Dienas kārtībā: prezidija ziņojumi un Valsts Prezidenta vēlēšanas. Iebildumus pie dienas kārtības neviens necel. Dienas kārtība pieņemta.

Pārejam uz pirmo dienas kārtības punktu — prezidija ziņojumi.

Iesniegts likuma ierosinājums, kuŗu parakstījuši deputati G. Reinhards, A. Krastkalns, K. Kūķis, K. Kvellbergs, J. Annuss, A. Bergs, Ringolds Kalnings Lūdzu sekretaru to nolasīt.

Sekretars **P. Juraševskis**:

"A. g. Saeimas prezidijam.

Pamatojoties uz Saeimas kārtības rullī 74. pantu, pagodināties ierosināt šādus grozījumus Latvijas republikas satversmē:

35. pants. Valsts Prezidentu ievēl tauta uz 5 gadiem.
36. pants. Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību noteic Saeima ar sevišķu likumu.
39. pants. Viena un tā pati persona nevar būt par Valsts Prezidentu ilgāk kā 10 gadus no vietas.
48. pants. Valsts Prezidentam ir tiesība atlaist Saeimu.

Tādā gadījumā jāizsludina jaunas vēlēšanas, kurām jānotiek ne vēlāk kā 2 mēnešus pēc Saeimas atlaišanas.

10. pantu stripot.
51. panta beigu teikumu izteikt šādi: „Pēc šāda lēmuma nekavējotī izsludināmas jaunas Valsts Prezidenta vēlēšanas.“
52. panta pirmā teikumā vārdu „Saeima izvēl“ vietā likt vārdus „tauta ievēl“.

G. Reinhards, A. Krastkalns, K. Kūķis, K. Kvellbergs, J. Annuss, A. Bergs, Ringolds Kalnings.“

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Pie šī likuma ierosinājuma vārdu lūdzu deputats Bergs. Vārds deputatam Bergam.

A. Bergs (nacionalā apvienība): Augsti godātie deputatu kungi! Nacionalais bloks ir atradis par nepieciešamu iesniegt šo satversmes grozījumu, ar kuŗu jūs, augsti godātie deputatu kungi, pašlaik iepazīstināja prezidijs. Man šķiet, ka pēc tiem piedzīvojumiem, kas mums ir bijuši pēdējā laikā ar Valsts Prezidenta vēlēšanām — un pat vēl pagājušo nakti — man nebūs ilgi un plaši jāmotivē šis mūsu ierosinājums, jo tas pats par sevi ir skaidrs, un tā vajadzība ļoti spilgti stāv mūsu priekšā.

Iedomājaties, deputatu kungi, kādā stāvoklī mēs esam nonākuši. Drīz piepildīsies viens mēnesis, kamēr mūsu Valsts Prezidents ir aizvēris savas acis. Pēc satversmes viņa pēcnācējs jāievēl „nekavējoties“, bet vēl līdz šim laikam mēs neesam spējuši ievēlēt jaunu Valsts Prezidentu, neesam varējuši atrast cienīgu personu šim visaugstākam amatam mūsu valstī. Tas bez šaubām ir nedabisks stāvoklis. Mēs pat nezinām, kad īsti tiksim pie jauna Valsts Prezidenta, kad tiksim pie cienīgas personas vissvarīgākā amatā mūsu valstī. Citiem vārdiem sakot, mēs esam nonākuši bezizejas stāvoklī. Šāds stāvoklis var vilkties vēl ilgi, spriežot pēc līdzīgiem piedzīvojumiem. Bet tas nu vēl nebūtu tas sliktākais un ļaunākais šim lietā. Ir vēl kas sliktāks.

Ko mēs redzējam pagājušā nakts sēdē? Mēs novērojām, ka kandidāts, kuŗš pirmā balsojumā bija

dabūjis vairāk balsis nekā pretkandidāts, otrreizējā balsošanā dabūja mazāk balsis, bet pretkandidāts vairāk. Acimredzot notiek pilnīga šaudišanās un svārstīšanās. Tā mēs varam dabūt pilnīgi nejausi par Valsts Prezidentu personu, kas nebūtu vēlama šīnī augstā amatā. Acimredzot tas atkarājas no tām sarunām, kas notiek aizkulisēs. Uz tādiem pamatiem dabūt jaunu Valsts Prezidentu ir pilnīgi nepielaidzami. Acimredzot mums ir tādi svārstīgi elementi, kuri vienreiz nodod balsi tā, otrreiz atkal citādi. Šāds nedabisks stāvoklis nedrīkst ilgāk pastāvēt, jo šādā ceļā par Valsts Prezidentu var ievēlēt tādu personu, kuŗa nebaudīs nekādu autoritāti. Viņš būs nejausības auglis. Es saprotu, ka to varētu apsveikt tās frakcijas un partijas, kuŗas vispārīgi domā, ka mums Valsts Prezidents nav vajadzīgs. Tām varbūt interesē viņa nozīmi novest līdz nullei un viņa autoritāti mazināt. Bet mēs stāvam uz satversmes pamata un gribam turēties nevis pie satversmes burtā, bet arī pie tās gara, un gribam, lai būtu Valsts Prezidents ar autoritāti. To mēs tagadējā kārtā acimredzot, nevaram panākt. Tas, lūk, ir mūsu ierosinājuma galvenais motīvs.

Patiesībā šīnī ierosinājumā ir 2 daļas. Pirmais ir tas, ka Valsts Prezidents vēlams nevis jau vairs Saeimā, kā tas tagad noteikts mūsu satversmē, bet gan tautas nobalsošanā. Es brīnētos, ja šīnī ziņā no socialdemokratu un demokrātiskā centra puses celtos iebildumi. Es vispārīgi neuzskatītu to par iespējamu, ja mums nebūtu piedzīvojumi no Satversmes Sapulces, kur jūs šādu priekšlikumu izgāzāt cauri. Tiešām ir jābrīnās, jo ko no demokrātiskā viedokļa pret šādu kārtību var iebilst, tas absolūti nav saprotams. Kā jūs balsošana būs savienojama ar jūsu demokrātiskiem principiem, tas paliks jūsu pašu mikla. Ir skaidra lieta, ka tauta labāk var vēlē kādu personu, prezidentu, nekā kādu partiju vai partijas deputātus. Par partijām vispārīgi mūsu tautā ir neskaidri jēdzieni. Mums ir īsa vēsture aiz muguras. Partijas vēl nav varējušas parādīties. Partijas nāk vēlēšanu laikā ar solījumiem un notiek visādas nejausības. Turpretim par katru personu un Valsts Prezidenta amatu tautā ir nodibinājušies zināmi noteikti uzskati. Kandidāts vienmēr būs redzama izcilus persona, par kuŗu viegli var tikt skaidrībā. Katram vēlētajam būs par viņu šādas vai tādas domas. Tauta vienmēr konkretizē savas idejas un vēlēšanās to, ko viņa grib. Viņa to konkretizē zināmās personās. Tāpēc Valsts Prezidenta personu ir vieglāki ievēlēt nekā balsot par vienu otru partiju. Tā tad bez šaubām ir pareizāki, ka Valsts Prezidenta vēlēšanas notiek tautas nobalsošanā, kā mēs to liekam priekšā.

Otrs moments, kuŗu mēs esam ielikuši savā ierosinājumā, ir tas, ka ir nepieciešams radīt valstī otru varu, kuŗa Saeimai stāv līdzās kā tautas pilnvarotā. Tagad mūsu iekārta ir tāda, ka visa vara ir koncentrēta Saeimā. Mēs visi būsīm viens prātis, ka Saeima ir lielā mērā nejausības produkts, zināma psiholoģiska momenta fotografija. Bet ja viņa ir tikai viena momenta atspoguļojums, tad tā neder veseliem trim gadiem, kur dažādi jautājumi nāk priekšā. Saeima var neattaisnot vairs to, ko vēlētaji ir gribējuši, neatspoguļojot vairs pilnīgi tautas gribu. Tāpēc ir nepieciešams likt viņai blakus vēl otru varu, kuŗas pilnvaras arī iztek no tautas: un tas nu būtu tautas vēlēts Valsts Prezidents. Šai personai ir jādod iespēja korigēt to, ko Saeima ir nodarījusi nepareizi, t. i. jādod iespēja Saeimu atlaist, nevis tā, kā tas tagad ir mūsu konstitūcijā, ka Valsts Prezidents var tikai ierosināt Saeimas atļāšanu, kam faktiski nav nekādas nozīmes. Prezidentam jādod tiesības Saeimu atlaist, ja ir, piemēram,

sanākusi darba nespējīga Saeima. Un, kungi, neslēpsim paši no sevis, ka arī šī Saeima ir visai kļūmīga un nav sevišķi darba spējīga. To viņa jau ir pierādījusi. Būtu labi, ja būtu kāda vara, kuŗa varētu viņu izkustināt no šī stastingušā stāvokļa.

Es nepiederu pie tiem, kuŗi domā, ka vajadzētu grozīt satversmi sevišķi viegli. Mums jāciena mūsu satversme un ar grozījumiem jābūt uzmanīgiem. Tomēr notikumi mūs ir noveduši pie tā, ka citas izejas vairs nav, un mēs esam nonākuši pie tā, ka šie grozījumi jau ir tapuši par visas tautas saucienu. Kad mēs satversmi izstrādājam, mums bija gan laba griba, bet piedzīvojumu nebija nekādu. Mēs esam rakstījuši savā satversmē tādas lietas, kuŗas nerakstītu, ja mums tagad tā būtu jāraksta. Piedzīvojumi rāda, ka mēs nevaram pat izpildīt to, ko satversme uzliek par pienākumu. Deputātu kungi, man nav lielas iluzijas par mūsu ierosinājuma likteni. Tam vajaga dabūt $\frac{2}{3}$ no visām balsīm un es diezgan droši paredzu, ka viņš tās nedabūs. Acimredzot jūs paliksāt tanī stāvoklī, kādu jūs ieņēmat Satversmes Sapulcē šīnī jautājumā. Bet es ar šo lietu iesim tālāk. Mēs lietu novedīsim līdz tautas nobalsošanai un redzēsim, kā tauta izturēsies: vai viņa stāvēs jūsu vai mūsu pusē. Šis ierosinājums mums te no svara tāpēc, lai iepriekš noskaidrotu, kā izturēsies katra partija. Tas ir mūsu nodoms. — Es lūdzu mūsu ierosinājumu nodot komisijas apspriešanai.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Vārdu lūdzu deputats Cielēns. Vārds deputatam Cielēnam.

F. Cielēns (socialdemokrāts): Godājamie deputātu kungi! Cienijamais iepriekšējais runātājs sāka savu runu ļoti augstā stilā: valsts cieņa, demokrātisms, Valsts Prezidenta autoritate. Bet atļaujiet augstam namam atgādināt mazas dokumentāriskas ilustrācijas pie augstī cienījamā iepriekšējā runātāja vārdiem.

Mums bija viens cienījams Valsts Prezidents, kuŗš izpildīja savu amatu divos periodos, kuŗu pēc viņa nāves svinīgā veidā ar lielu cieņu pavadīja visa tauta. Bet kuŗš bija tas preses orgāns, kas aiz nekautrīgas savtīgas politikas grāva Valsts Prezidenta autoritāti, ķengādams J. Čakstes kungu un likdams arestanta rotā šo cienījamo prezidentu? Tas bija „Latvis“, kuŗu paraksta Arveds Bergs. Tādi ir tie darbi, un tādi ir tie vārdi. Kungiem, kuŗi tik nekautrīgā veidā grāvuši cieņu pret Valsts Prezidentu, kuŗi tik nekautrīgā veidā grāvuši cieņu pret šo amatu vispārīgi, gan nebūtu atļauts vispārīgi runāt par Valsts Prezidenta autoritāti un valsts cieņu.

Pārejot pie iesnieguma būtības, lai man būtu atļauts teikt: baidāties no šiem danājiešiem, kuŗi piedāvā tautai jaunus labumus. Visu laiku šie danājieši vārda pilnā nozīmē vispārīgi ir grāvuši valsts cieņu un valsts autoritāti. Mēs zinām, kas ir šie danājieši, kas tagad te uzstājās Latvijas valsts vārdā. Mēs zinām, ka tie ir reakcijas danājieši, kuŗi sauc: „nost ar demokrātiju, lai dzīvo fašisms!“ Mēs zinām, kas ir Latvijas bēdīgi slavenā fašisma pamatos, mēs zinām, kas ir Latvijas demokrātijas ienaidnieki. Tās ir tās aprindas un tie orgāni, kuŗi tagad grib runāt Latvijas tautas vārdā un uzstāties Latvijas valsts cieņas vārdā. Patiesībā aiz viņiem slēpjas pavisam kaut kas cits. Katram, kas zin Latvijas nodibināšanos, kas zin Latvijas valsts nodibināšanās vēsturi, kas zin Latvijas valsts 7 gadu pastāvēšanas vēsturi, ir skaidrs, kāda var būt arī Latvijas nākotne: Latvijas valsts pastāvēs tikai kā demokrātiska republika, vai arī viņas nebūs. Bet šie reakcijas danājieši, kuŗi Latvijas valsts pamatus sistematiski grāvuši 3 gadus, nu tagad iedomājušies, ka radusies jauna situācija, kuŗā viņi grib izbraukt

pašas tautas priekšā kā Latvijas tautas draugi, kā šīs tautas cienītāji. Viņi tagad prasa dot tiesības pašai tautai ievēlēt Valsts Prezidentu, neatkarīgi no Saeimas. Es domāju, ka Latvijas tauta būs pietiekoši izglītota politiskā ziņā, lai saprastu, kas slēpjas aiz šo danajiešu tautas mīlestības. Aiz tās slēpjas nolūks, sistemātiski sagatavot ceļu jauniem Latvijas valsts pamatiem, sagatavot ceļu, kas vestu uz demokrātijas varas ierobežošanu, sagatavot ceļu dažām atsevišķu personu diktatoriskām iespējamībām. Aiz visa tā slēpjas Latvijas valsts tagadējās satversmes autoritātes dragāšana, tautas vietnieku nama autoritātes graušana, atsevišķas personas autoritātes izcelšana pret Saeimu. Es domāju, ka katrs Latvijas pilsonis sapratīs šīs reakcijas nolūkus, kas slēpjas šajos danajiešu vārdos un priekšlikumos. Tāpēc es domāju, ka tām Latvijas augstā nama partijām, novirzieniem un grupām, kuŗas piekrit tai tezei, ka Latvijas valsts var pastāvēt tikai kā demokrātiska valsts un tikai pilnā vārda nozīmē kā demokrātiska valsts, tās sapratīs, ka aiz šī danajiešu piedāvājuma šīnī brīdī slēpjas — vēlēšanās gūt iespējamību drupināt tos Latvijas demokrātiskās republikas pamatus, kuŗus viņai savā laikā nolikusi Latvijas Satversmes Sapulce.

Runāt par to, ka šī Saeima neatspoguļo tautas domas un gribu, pa laikam mēdz tādas partijas, kuŗām tautā nav gandrīz nekāda iespaids, bet kuŗas parasti mēdz jo plaši runāt „tautas vārdā“. Šīs grupas parasti atrod mūsu satversmi par nelietderīgu; tad atkal viņām vēlēšanu likums nav labs, tad vēl kas cits nav labs, u. t. t. Mēs zinām, ka Arvedam Bergam ir iemesls būt neapmierinātam. Kā jūs, kungī, zināt, tad viņš ir dabūjis Saeimā tikai dažus deputatus, bet pat šie kungī neviens negrib viņam klausīt. Tas, zināms, tādām kungam, kuŗš grib būt mazs diktators, nevar patikt. Bet atstāsim šo Berga kungu ar visu viņa „lielo stilu“ viņa partijas iekšējām brūķim. Tikai vienu gan es gribētu atzīmēt, ka tā frakcija, kuŗu man ir gods reprezentēt, prātis pienācīgā kārtā atklāt Berga kunga „tautas mīlestības“ īsto nokrāsu un pienaglot šo reakcijas danajiešu fašistisko tendenci attiecīgā veidā un attiecīgā kārtā.

Ja sākam runāt par valsts prezidenta institutu un ja pārdomājam, vai mums ir vajadzīgas pārgrozības, tad es jums, kungī, ieteiktu pabraukt pa laukiem un paklausīties, ko tauta saka. Tur mēs dzirdēsim tikai vienu noskaņu, t. i., ka par daudz mūsu valsts izdod reprezentācijām, par daudz mums reprezentīvu amatu un izdevumu. Zināms, atsevišķos gadījumos tauta, varbūt, iet par tālu un neatzīst ar tos reprezentācijas izdevumus, kuŗi valstij ir vajadzīgi. Man tomēr šķiet, ka mēs varētu nākt pretim tautai šīnī ziņā, varētu drusku ierobežoties. Jūs visi vēl atcerēsieties, ka Satversmes Sapulces prezidents, mūsu cienījamais nelaikis Jānis Čakste, vienā un tanī pašā laikā bija arī visas valsts galva. Toreiz mēs atradāmies daudz grūtākos politiskos apstākļos. Valsts bija vēl jauna un sākumā arī vēl neatzīta. Tomēr, neskatoties uz visu to, Satversmes Sapulces 2 gadu pastāvēšanas laikā mēs iztikām ar vienu prezidentu. Parlamenta priekšsēdētājs izpildīja arī valsts galvas funkcijas, un nekādas grūtības valsts iekārtā mēs neredzējām.

Ja mēs valsts aparatā varētu ko ietaupīt, tad manas frakcijas vārdā es varu deklarēt: „ja satversme vispārīgi ir grozāma, tad gan tanī nozīmē, ka Saeimas priekšsēdētājam tiek uzdots izpildīt valsts galvas reprezentatīvās funkcijas. Tāpēc es lūdzu visas tās frakcijas, kas reprezentē demokrātijai nevis vārdos, bet arī pēc savas vislabākās pārlicības, noraidīt A. Berga iesniegumu un nokārtot

ātrāki tās funkcijas, kas Saeimai uzliktas, lai nedotu šiem danajiešiem iemeslu runāt, ka mūsu satversme neiet. (Saucieni: „Pareizi!“ Aplausi pa kreisi.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Vārds deputatam Klīvem.

A. Klīve (zemnieku savienība): Cienījamie deputatu kungī! Zemnieku savienībai šīs iesniegums bijā lielā mērā pārsteigums un mēs ar to dabūjam iepazīties tikai tad, kad te nāca un uzstājās no šī katedra viens no viņa iesniedzējiem. Mēs arī uzskatām, ka nākt šodien šeit Saeimas sēdē ar šādu ierosinājumu, ir zināmā mērā nepareizi. Ar to varēja nākt agrāk vai vēlāk, bet nesakarsēt tagad atmosfēru, kuŗa jau tā ir iekarsēta. Bet, ievērojot to, ka zemnieku savienībā jau agrāk valdīja uzskats, ka mums vajadzīgs tautas vēlēts Prezidents, mēs varētu šo ierosinājumu nodot komisijai.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Vārds deputatam Šīmanim.

P. Šīmanis (vācu baltiešu partija, runā vāciski)*): Brīdinu apspriest šo priekšlikumu ad materiam, jo tas var novest tikai pie neauglīgas politisko uzskatu deklarēšanas. Priekšlikums jānodod komisijai, lai tā to pamatīgi izstrādātu un panāktu saprašanos starp tā pretiniekiem un piekritējiem. Šīnī gadījumā pie tautas nobalsošanas tautā turpinātos cīņa starp komisijas apspriedēs nodibinājušos vairākumu un mazākumu. Ja turpretim komisija priekšlikumu vispār nemaz neapspriedu, tad tā nodošana tautas nobalsošanai izvērstos par cīņu starp tautu un Saeimu.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Vārdu vairāk neviens nevēlas? Prezidijs liek priekšā nodot deputata Reinharda u. c. iesniegto likuma ierosinājumu publisko tiesību un valsts pārvaldes iekārtas komisijai. Lieku šo prezidija priekšlikumu uz balsošanu un lūdzu pacelties tos, kas ir par priekšlikumu. Tagad lūdzu pacelties tos, kas ir pret priekšlikumu. Beidzot es lūdzu pacelties tos, kas atturas. Tādu nav. Par likuma ierosinājuma nodošanu komisijai nodotas 43 balsis, pret — 50 balsis, atturējušos nav. Tā tad tas noraidīts. — Līdz ar to pirmais dienas kārtības punkts izsmelts.

Pārejam uz otru dienas kārtības punktu — **Valsts Prezidenta vēlēšanas**.

Saskaņā ar lēmumu par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību lūdzu iesniegt rakstiskā kandidātu vārdus un uzvārdus. Deputāti: Breikšs, Jēzups Trašuns un P. Juraševskis iesnieguši sekošu priekšlikumu:

„Augsti godātam Saeimas prezidijam.

Kā kandidātu Valsts Prezidenta amatam uzskādam Gustavu Z em g a l i.“

Vairāk kandidātu neuzstāda. Gustavs Z em g a l s iesniedzis rakstu, ar kuŗu paziņo:

„Ar šo izsaku savu piekrišanu kandidēt uz Valsts Prezidenta amatu. G. Z em g a l s.“

Lieku priekšā augstam namam apstiprināt šo kandidātu. Iebildumus neviens necel. Kandidats skaitās par apstiprinātu. — Saskaņā ar lēmumu par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību 4. pantu pasludināts pārtraukums uz pusstundu.

(Pārtraukums no plkst. 12.30—1 dienā.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde turpinājas.

Stājāmie pie nobalsošanas. Uz Valsts Prezidenta amatu uzstādīts tikai viens kandidats — Gustavs Z em g a l s. Lūdzu nobalsot:

Alberings, Arturs,	Bachmanis, Kristaps,
Aislebens, Alfreds,	Balodis, Jānis,
Annuss, Jānis,	Bastjānis, Voldemars,

*) Runātāja atreferējums.

Bergs, Arveds,
 Bīlmanis, Roberts,
 Blodnieks, Adolfs,
 Blumbergs, Jānis,
 Breikšs, Jānis,
 Briedis, Augusts,
 Būmeisters, Kārlis,
 Bungšs, Kristaps,
 Celmiņš, Hugo,
 Celms, Julijs,
 Cielēns, Fēlikss,
 Dēkēns, Kārlis,
 Dišlers, Kārlis,
 Dubins, Morduchus,
 Dukurs, Roberts,
 Dzelzīts, Hugo,
 Dzenis, Antons,
 Eglīts, Arkadijs,
 Eliass, Kristaps,
 Enzeliņš, Hermanis,
 Frglis, Julijs,
 Evans, Aleksandrs,
 Firkss, Vilhelms,
 Gailīts, Markus,
 Gibietis, Jānis,
 Goldmanis, Jānis,
 Grantskalns, Eduards,
 Gulbis, Ernests,
 Gulbis, Kārlis,
 Hāns, Jons,
 Holcmanis, Vilis,
 Jaunzems, Eduards,
 Jubulis, Staņislavs,
 Jupatovs, Ivans,

Juraševskis, Pēteris,
 Kalējs, Jānis,
 Kallistratovs, Meletijs,
 Kalnings, Ringolds,
 Kalniņš, Augusts,
 Kalniņš, Bruno,
 Kalniņš, Nikolajs,
 Kaupīgiņš, Hermanis,
 Kellers, Kārlis,
 Klīve, Adolfs,
 Kotans, Pēteris,
 Krastkalns, Andrējs,
 Krievs, Kārlis,
 Kvellbergs, Kārlis,
 Kviesis, Alberts,
 Kūkis, Krišs,
 Lazersons, Maksis,
 Lejiņš, Pauls,
 Lindiņš, Rudolfs,
 Logins, Francis — nav klāt,
 Lorencs, Klāvs,
 Maizels, Noijs,
 Menders, Fricis,
 Milbergs, Gotfrids,
 Morics, Ernests,
 Nenācs, Otto,
 Nuroks, Markus,
 Opyncans, Jānis,
 Ozoliņš, Lukass,
 Pastors, Alfonss,
 Pauluks, Kārlis,
 Petrevics, Andrējs,
 Pommers, Jānis,
 Radziņš, Eduards,

Rainis-Pļiekšans, Jānis — nav klāt,
 Rancans, Antons,
 Rancans, Jezups,
 Reinhardts, Gustavs,
 Rozentāls, Mikelis,
 Rubulis, Jānis,
 Rubulis, Vladislavs,
 Rudevics, Ansis,
 Rudzis, Jānis,
 Skujenieks, Margērs,
 Spoljanskis, Leontijs,
 Sterns, Jānis,
 Šimanis, Pauls,
 Tichonickis, Eldifors,
 Trasuns, Jezups,
 Ulmanis, Kārlis,
 Ulpe, Pēteris,
 Valters, Adolfs,
 Veckalns, Andrējs,
 Veržbickis, Jānis,
 Vilpiševskis, Jaroslavs,
 Višņa, Jānis,
 Vittenbergs, Ruvins,
 Zeibolts, Pēteris,
 Zeps, Francis,

Balsošanā piedalījušies visi deputāti, izņemot priekšsēdētāju un deputatus Loginu un Raini, kurš slimības dēļ nav ieradies sēdē. Lūdzu saskaņot balsis. Balsošanas rezultāts: no 97 nodotām balsīm par Gustavu Z e m g a l i nodotas 73 balsis, pret — 23 balsis un viena aploksne tukša. Tā tad par Valsts Prezidentu ievēlēts **Gustavs Zemgals**. (Applausi centrā.)

Prezidijs liek priekšā pārtraukumu frakciju biroja apspriedei par nākošo sēdi. Iebildumu nav? Pieņemts. Pārtraukums uz 15 minūtēm.

(Pārtraukums no plkst. 1.35—1.45 dienā.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Sēde turpinājas.

Nākošā sēde ar izsludināto dienas kārtību šodien plkst. 5 pēc pusdienas.

Šī sēde slēgta.

(Slēgta plkst. 1.46 pēc pusdienas.)

V sesijas 22. sēde 1927. gada 8. aprīlī.

(Atklāta plkst. 5.12 pēc pusdienas.)

Saturs.

1. Dienas kārtības grozīšana:	
A. Klīve (zemnieku savienība)	760
H. Celmiņš (zemnieku savienība)	760
2. Valsts Prezidenta svinīgā solījuma došana	761
3. Redakcijas komisijas ziņojums:	
G. Milbergs, referents	761
4. Likums par konvenciju starp Latviju un Beļģiju par noziedznieku izdošanu un juridisku palīdzību krimināllietās (pieņem steidzamības kārtībā):	
A. Bergs, referents	762
5. Likums par muitas unijas izvešanu starp Latviju un Igauniju (pieņem steidzamības kārtībā):	
R. Dukurs, referents	768, 778, 779
R. Bīlmanis, referents	772
F. Cielēns, ārlietu ministrs	774
6. Likums par Latvijas, Socialistisko Padomju Republiku Savienības un Igaunijas dzelzceļu konvenciju (pieņem steidzamības kārtībā):	
J. Rancans, referents	779
7. Likums par konvenciju attiecībā uz verdzību (pieņem steidzamības kārtībā):	
P. Šimanis, referents	781
8. Pārgrozījumi likumā par sēklas fondu (pieņem steidzamības kārtībā):	
H. Celmiņš, referents	785, 793
J. Kalējs, referents	787, 793
K. Bachmanis (jaunzemnieku savienība)	788
R. Bīlmanis (socialdemokrāts)	790
J. Sterns (socialdemokrāts maziņieks)	793
9. Nākošā sēde	794

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde atklāta.

Dienas kārtībā: prezidija ziņojumi; redakcijas komisijas ziņojums; pēc tam turpināsies jau agrāk izsludinātās dienas kārtības apspriešana, papildināta ar likumu par atvaļināto karavīru tiesību valkāt karavīru ietērpu, likumu par līgumu par muitas unijas izvešanu starp Latviju un Igauniju, likumu par Latvijas, Socialistisko Padomju Republiku Savienības un Igaunijas dzelzceļu konvenciju un likumu par konvenciju attiecībā uz verdzību. — Prezidijs liek priekšā papildināt dienas kārtību vēl ar jaunu dienas kārtības punktu — Valsts Prezidenta svinīgā solījuma došanu, ko prezidijs liek priekšā likt kā otro dienas kārtības punktu, iebildumu pret šo priekšlikumu nav? Tas pieņemts. — Tālāk pie dienas kārtības lūdz vārdu deputats Klīve. Vārds deputatam Klīvem.

A. Klīve (zemnieku savienība): Cienijamie deputātu kungi! Ārlietu komisijas uzdevumā man jāliek priekšā augstam namam pacelt uz augšu tās konvencijas, kuras priekšsēdētāja kungs nupat minēja, t. i. attiecīgos 11., 16., 17. un 18. dienas kārtības punktus skatīt cauri kā 3., 4., 5., un 6. dienas kārtības punktus. Šīs konvencijas ārlietu komisija pieņēma vienbalsīgi, un daudz laika tās neaizņems.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Pie dienas kārtības vēl lūdz vārdu deputats Celmiņš. Vārds deputatam Celmiņam.

H. Celmiņš (zemnieku savienība): Augsti godātie tautas vietnieki! Steidzamības kārtībā agrarā un budžeta komisijās ir pieņemti pārgrozījumi likumā par sēklas fondu. Šie pārgrozījumi atzīti par steidzamiem tādēļ, ka notek termiņi, kurus lauksaimniekiem jāatmaksā sēklas fonda aizdevumi. Ja mēs šo likumprojektu šodien nepieņemsim, tad no valsts puses sāksies parādu piedzišana, kas šai krīzes laikmetā nebūtu vēlams. Tāpēc es lieku priekšā nolikt kā 7. resp. 8. dienas kārtības punktu, tiliņ pēc kon-

venciju pieņemšanas, šos pārgrozījumus likumā par sēklas fondu.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Pie dienas kārtības iesniegti divi priekšlikumi. Vienu no tiem iesniedzis deputats Klīve, kuŗš

liek priekšā dienas kārtības 15., 16., 17. un 18. punktus skatīt caurī kā 3., 4., 5. un 6. dienas kārtības punktus.

Lieku šo priekšlikumu uz balsošanu. Lūdzu pacelties tos, kas ir pret šo priekšlikumu. Tādu nav. Kas atturas? Nav. Deputata Klīves priekšlikums vienbalsīgi pieņemts.

Deputats Celmiņš iesniedz priekšlikumu:

„uzņemt dienas kārtības 7. punktā pārgrozījumus likumā par sēklas fondu”.

Man jāziņo, ka pārgrozījumi likumā par sēklas fondu nav iesniegti laikā, un tos var uzņemt šīs sēdes dienas kārtībā tikai tanī gadījumā, ja neviens pret to neceļ iebildumus. Vai augstais nams neceļ nekādus iebildumus pret šī likumprojekta uzņemšanu šīs sēdes dienas kārtībā? Lieku to uz balsošanu. Lūdzu pacelties tos, kas ir pret pārgrozījumu likumā par sēklas fondu uzņemšanu šīs sēdes dienas kārtībā. Tādu nav. Kas atturas? Nav. Priekšlikums vienbalsīgi pieņemts, un pārgrozījumi likumā par sēklas fondu uzņemti šīs sēdes dienas kārtībā kā 7. punkts. Vai ir vēl kādi iebildumi pie dienas kārtības? Iebildumu nav. Dienas kārtība skaitās par pieņemtu.

Pārejam uz 1. dienas kārtības punktu — **p r e z i d i j a z i ņ o j u m i**. — Prezidijam nekādu ziņojumu nav. Pirmais dienas kārtības punkts izsmelts.

Pārejam uz 2. dienas kārtības punktu — **V a l s t s P r e z i d e n t a s v i n ī g ā s o l i j u m a d o š a n a**.

Saskaņā ar satversmes 40. pantu lūdzu par Valsts Prezidentu ievēlētu Gustavu Zemgali dot svinīgo solījumu.

Valsts Prezidents **Gustavs Zemgals**:

„Es zvēru, ka viss mans darbs būs veltīts Latvijas tautas labumam. Es darišu visu, kas stāvēs manos spēkos, lai sekmētu Latvijas valsts un tās iedzīvotāju labklājību. Es turēšu svētus un ievērošu Latvijas satversmi un valsts likumus. Pret visiem es izturēšos taisni un savus pienākumus izpildīšu pēc labākās apziņas.”

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Šis dokuments ar svinīgā solījuma tekstu tiks uzglabāts Saeimas arhīvā. — Prezidija vārdā pasludinu pārtraukumu uz 5 minūtēm.

(Pārtraukums no plkst. 5.20—5.35.)

Priekšsēdētāja biedrs **A. Kviesis**: Saeimas sēde turpinājas.

Dienas kārtības nākošais punkts — **r e d a k c i j a s k o m i s i j a s z i ņ o j u m s**. Lūdzu redakcijas komisijas referentu sniegt ziņojumu.

Referents **G. Milbergs**: Likumā par kara skolu redakcijas komisija ir konstatējusi sekošas kļūdas. I. nodaļumā 3. panta pirmā rindīnā pēc romiešu cipara „I” iekavās striņojams punkts; vārdā „katris” striņojams burts „i”. Otrā nodaļumā 5. punkta 3. rindīnā pēc vārda „beidzot” liekams komats. Trešā nodaļumā 8. panta trešā nodaļumā vārdi „vairāk kā” rakstāmi divos vārdos; priekšpēdējā rindīnā pēc vārda „ģeografija” liekams komats; beidzamā rindīnā pēc vārda „svešvalodām” liekams komats; panta 2. piezīmē vārds „absolvents” rakstāms ar burtu „z”. 9. panta priekšpēdējā rindīnā pēc vārdiem „bez tam” liekams komats. 18. pantā pēc romiešu cipariem „I, II un III”, punkts striņojams. 19. pantā tāpat pēc romiešu cipariem „I un II” punkts striņojams; panta 3. rindīnā vārda „instruktora” vietā

liekams — „instruktoru”. 20. panta otrā piezīmē vārds „sistema” rakstāms ar „z”. VI nodaļumā 21. panta a, b un c punktos pēc romiešu cipariem „I”, „II” un „III” punkts striņojams. Tāpat 23., 24., 25. un 26. pantos pēc romiešu cipariem viscaur punkts striņojams. 28. panta otrā rindīnā striņojams vārds „priekš”. VII nodaļumā 33. pantā pēc romiešu cipariem „I” un „II” punkts striņojams. 34. pantā pēc romiešu cipara „III” striņojams punkts; priekšpēdējā rindīnā pēc vārda „virsniekiem” liekams komats. VIII nodaļumā 35. panta pirmā rindīnā pēc vārda „pulkvežiem” liekams komats. 38. pantā 2. rindīnā pēc vārda „daļām” liekams komats un striņojams vārds „un”. 39. panta pirmā rindīnā pēc vārda „pulkvežiem” liekama domu striņa, pēc vārda „leitnantiem” — komats. 40. pantā pēc vārda „nozare” liekama domu striņa. 41. pantā pēc vārda „pienākumi” liekams kolons un striņojams vārds „ir”; e punktā pēc vārda „klasēs” liekama domu striņa; f punktā pēc vārda „rūpēties” liekams kolons, pēc vārda „piederumiem” liekams semikolons un striņojami vārdi „kā arī”; g punktā pēc vārda „uzdevumā” liekama domu striņa. 45. panta 3. rindīnā pēc vārda „normas” liekams komats un pēc vārda „priekšmetā” arī liekams komats. 61. pantā vārdā „iekšējo” iespraužams trūkstošais burts „š”. IX nodaļumā 68. pantā vārds „galvenā” rakstāms ar lielo burtu. 70. pantā pēc vārda „priekšnieka” liekams komats un vārda „viņš” vietā liekams „to”. 71. panta 3. punktā pēc vārda „pārķapumiem” liekams semikolons un striņojams vārds „un”. 72. pantā vārds „galvenā” rakstāms ar lielo burtu.

Tie ir visi redakcijas komisijas pārlaboju mi šīnī likumā.

Priekšsēdētāja biedrs **A. Kviesis**: Vai būtu kādi iebildumi pret redakcijas komisijas priekšā liktiem pārlaboju miem? Lūdzu pacelties tos, kas ir pret šo pārlaboju mi pieņemšanu. Tādu nav. Kas atturas? Nav. Šie pārlaboju mi vienbalsīgi pieņemti. Līdz ar to šīs dienas kārtības punkts izsmelts.

Mēs pārejam uz nākošo dienas kārtības punktu — likums par konvenciju starp Latviju un Beļģiju par noziedznieku izdošanu un juridisko palīdzību kriminallietās. Referents **A. Bergs**. Lūdzu referentu sniegt referatu.

Referents **A. Bergs**: Augsti godātie deputatu kungi! Acumirkli mums ir jau 7 konvencijas, kuŗas mēs esam noslēguši ar dažādām valstīm par noziedznieku izdošanu un juridisko palīdzību kriminallietās. Šī konvencija pēc skaita ir astotā, kuŗa parakstīta ar Beļģiju Briselē pagājušā gada 11. oktobrī. Ministru kabinets to ir pieņēmis, un tagad tā atrodas ratificēšanai mūsu priekšā.

Pēc satura šī konvencija neatšķiņas no agrāk pieņemtām konvencijām, kuŗas par šo lietu esam noslēguši ar dažādām valstīm; tāpēc pie satura es atļaušos apstāties tikai vispārējos vilcienos, jo ceru, ka tas augstā nama locekļiem būs vēl atmiņā no agrākām konvencijām.

Konvencijas 1. pants nosaka, ka Beļģija ar Latviju izmainīs savā starpā personas, kuŗas ir nodarījušas smagus noziegumus vai noziegumus vienas vai otras valsts teritorijā, pie kam ir teikts: „tās personas, kuŗas no Beļģijas uz Latviju vai no Latvijas uz Beļģiju ir izbēgušas”. Man jāpaskaidro komisijas vārdā, ka nav burtiski jāsaprot, ka jāizdod tās personas, kuŗas izbēgušas no Latvijas tieši uz Beļģiju vai otrādi, bet jāizdod arī tās personas, kuŗas ir izdarušas Latvijā kādu noziegumu un tikai vēlāk caur kādu citu valsti aizbēgušas uz Beļģiju, kur tad nu atrodas. Izdod visas tās personas, kuŗas nodarī-